BOSTON PUBLIC LIBRARY
BOSTON 17
MASSACHUSETTS

Katalikas, kurs neremia katalikiškos spaudos, neturi teisės vadintis geru Bažnyčios vaiku.
Vyskupas Ketteleris

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ R. K. ŠVENTO JUOZAPO DARBININKŲ SĄJUNGOS ORGANAS

DARBININKAS
Lithuanian Semi-Weekly Newspaper
Published every
TUESDAY and FRIDAY
366 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

EINA NUO 1915 METŲ TEL. SOUth Boston 2680 ANTRADIENIS (Tuesday) GEGUŽĖS (May) 2 D., 1939 M., No. 34. TEL. SOUth Boston 2680 KAINA 5 CENTAI

DABARTIES BILDESIUOS

Tautininkai Norėję Nuversti Naują Lietuvos Vyriausybę

Pranešama, kad Lietuvos tautininkai, kurie per virš 12 metų diktatoriškomis priemonėmis valdė Lietuvos valstybės vairą, ir po Klaipėdos netekimu buvo priversti sudaryti koalicijinę vyriausybę, buvę susitarę naują vyriausybę nuversti. Sąmokslininkai buvo susekti.

Šią žinią paduoda Gerb. K. straipsnyj, kuris telpa 3 pusl. antrašte: "Dar Dėl Bendros Pastovios Tarybos".

Jeigu Lietuvos tautininkai tikrai turėjo sąmokslą nuversti gen. Černiaus valdžią, tai galimas dalykas, kad ir p. Tūbelio, prez. Smetonos švogerio, areštavimas bus įvykęs faktas, nors tas žinias Lietuvos oficiali įstaiga paneigė, ir paskelbė, kaipo prasimanytas, nepagrįstas.

Uždarė Tautininkų Partiją

Lietuvos tautininkų režimo laiku, visos partijos: Krikščionių Demokratų, Valstiečių Liaudininkų, Socialdemokratų ir kitos buvo uždarytos. Pilniausią veikimo laisvę turėjo tik tautininkų partija, kurios šefu yra prez. Antanas Smetona.

Dabar, "S-ra" rašo, kad iš Kauno, telegrama praneša, kad Naujoji vyriausybė nutarė ir tautininkų partiją uždaryti vieniems metams.

Islandija Skyla Į Dvi Puses

Pagal tikslius, patikrintus ir visose smulkmenuose sutampančius duomenis Islandijos sala skyla į dvi dalis. Išilgai salą plyšiai darosi vis gilesni. Jie eina viena kryptimi — iš šiaurės rytų į pietų vakarus.

Plyšių padėtis sutampa su kaikurių užgesusių ugniakalnių vietovėmis. Eilėje vietų pastebima didžiulės griūtys, kai kur kelių km kvadr. ploto.

Mokslininkų komisija tiksliai matuoja plyšius ir griūtis. Jei per kelius metus plyšių plotis padidės, visos abejonės bus išskaidytos: Islandija skyla į dvi dalis, — tai, ką mokslininkai jau seniai spėliojo.

Anglių Išvežiotojų Streikas

pasibaigė. Sunkvežimių vairuotojai priėmė 3 centais nukapotas algas vasario mėn.

VAŽIUOKITE
LIETUVON
Per
DARBININKO
LAIVAKORCIŲ
AGENTURA
GREITAS PATARNAVIMAS GERIAUSI LAIVAI
366 W. BROADWAY SO. BOSTON MASS
TEL. SO. BOSTON 2680.

MARIJAI

Marija! Marija!
Tu stovi prieš mano akis,
Laikydama rankoj leliją,
Po kojų delčios mėnesis.
Tu stovi, Marija, tyliai,
O dūšia kalbi taip giliai;
Prabilk prakalbėk tėvų žemei,
Kurią pasmerkimo buitis
Į prapultį tremia.
Marija! Marija!
Tavasis akių žvilgesys
Pražydina sieloj leliją
Ir skleidžia skaisčiausias mintis;
Lai šviečia, Marija, meiliai
Man Tavo akių spinduliai;
Lai giedrina gimtąją žemę,
Kurią žabaloji naktis
Aklybėmis temia.
Marija! Marija!
Kai Dvasiškos Rožės kvapstis
Paliečia dvelkimas leliją,
Klusniausia negirdi ausis;
Vienok, o Marija, švelniai
Dalinas omens slėpiniai;
Taip mūsų nualinta žemė
Iš Tavo gausybės te vis
Išganymą semia.

M. Gustaitis.

Prezidentas Kalbėjo Apie Taiką

600,000 Minia Dalyvavo Pasaulinės Parodos Atidaryme

New York, N. Y., geg. 1 d. — Vakar įvyko Pasaulinės Parodos atidarymas. 3:12 val. po pietų paroda oficialiai atidaryta. Prez. Rooseveltas pasakė kalbą. Kalbėjo apie taiką pasaulyj. Apie 600,000 žmonių dalyvavo atidarymo iškilmėse. Tarptautinių grupių tarpe dalyvavo ir lietuvių grupė, kurios dalyviai buvo apsirengę tautiniais drabužiais. Viso dalyvavo 60 tautinių grupių.

Paroda atidaryta marga ir gražia parada, dalyvaujant valstybės ir miesto oficialams, organizuotiems darbininkams ir tautinėms grupėms. Taipgi dalyvavo apie 20,000 uniformuotų kareivių ir jureivių.

Lietuvos Pavilionas Neatidarytas

New York — Lietuvos pavilionas Pasaulinėje parodoje, atidarymo dienoje neatidarytas dėl sutrukdymo Lietuvos eksponatų New Yorko muitinėje. Lietuviai negalėjo laiku įrengti paviliono. Klaipėdos netekimas sutrukdęs eksponatų išsiuntimą. Bet kalčiausia esą New Yorko muitinė, kuri tam tikrais reikalavimais sutrukdė eksponatų išdavimą.

Pasaulinės parodos atidarymo iškilmėse dalyvavo apie 60 lietuvių (tiek tik buvo leista), tautiniais drabužiais apsirengusių ir su Lietuvos vėliava.

Lietuva Užginčija Varšuvos Žinias

Pereitame "Darb." tilpo žinios iš Varšuvos, kad Vokietija pastatė Lietuvai tris reikalavimus.

Iš Berlyno žinios paduoda, kad Lietuvos delegacija prekybos deryboms su Vokietija pareiškusi, kad tuo laiku, kada Varšuva paskelbė Vokietijos "reikalavimus", dar nebuvo žinoma nei vienos, nei kitos valstybės reikalavimai, nes derybos dar buvo neprasidėjusios.

Užimti Klaipėdos Krašto Mokyklų Draugijos Namai

Klaipėdoje nacionalistų partija užėmė Klaipėdos krašto mokyklų draugijos namus Žardžių gatvėje. Tuos namus Klaipėdos krašto mokyklų draugija pirko lietuvių kultūriniams reikalams. Nacionalistų partija tuose namuose įkurdino partijos Klaipėdos miesto ir apskrities vadovybę, tų pačių vietų darbo fronto biurą, nacionalsocialistų socialinės globos skyrius ir kt.

Būstas pavadintas "Vokietijos nacionalsocialistų darbo partijų namu". Reikia pastebėti, kad tų namų savininkas — Klaipėdos krašto mokykla yra teisme registruota, privatinė lietuvių kultūrinė draugija.

Vilnijos vaizdai. Vargingi, bet sveiki ir linksmi lietuviukai švarinasi.

Anglija Privers Lenkiją Priimti Vokietijos Reikalavimus

Londonas, Anglija, geg. 1 — Anglijos vyriausybė dėl Hitlerio reikalavimų grąžinti Dancigą į Vokietiją nekariaus. Ji palaiko Prancūzijos patarimą Lenkijai svarstyti protingai Vokietijos reikalavimus.

Tiesa, kitoje žinioje sakoma, kad "jeigu Lenkija kariaus, tai ir Anglija ir Prancūzija taip pat kariaus".

Lenkai Nepriimsią Hitlerio Reikalavimų

Hitleris Norįs Gauti Per Koridorių 15 ir pusę Mylių Pločio Kelią

Varšuva, Lenkija, geg. 1. — Vokietijos įteiktas memorandumas Lenkijos užsienių atstovybei būsiąs atsakytas - atmestas.

Vokietija savo memorandume smerkia lenkų intrigas, ir reikalauja, kad sutiktų Dancigą prijungti prie Vokietijos ir per koridorių leistų pravesti 15½ mylių pločio kelią. Bet tolimesnioms deryboms paliktų atdaras duris.

Lenkai atsakysią Vokietijai, kad nacių pasiūlymai nepriimtini. Jie savo atsakymą įduosią Vokietijai penktadienį.

Kai kurie militariai sluoksniai laikosi to, kad Lenkija nepradėtų jokių naujų derybų su Vokietija, kol naciai neištrauks savo reikalavimų Dancigo klausimu.

Lenkų įtakingas laikraštis "Polska Zbrojna" smarkiai kritikuoja Hitlerio kalbą ir Vokietijos siekius. "Dancigas yra lenkų didžiosios upės žiotyje", sako laikraštis, "ir mes jo negalime išsižadėti. Dancigo sulenkėjimas pastebimas, taigi kodėl vokiečiai tiek daug turėtų juo rūpintis, kuris yra tik vienas iš jų provincijinių miestelių?"

Vagių Pagarba Karalienei

Šiomis dienomis vieną naktį vagys įsilaužė į žinomuosius madų namus Dorman Hartnell Maiyfaire, Anglijoje. Tuose namuose siuvami drabužiai Anglijos karalienei ir karaliaus rūmų ponioms. Vagys pagrobė brangių drabužių ir kailinių daugiau kaip už 5.000 svarų sterlingų, tačiau ten pat buvusių daugelio brangių drabužių, skirtų Anglijos karalienei jos kelionei į Kanadą, nepalietė nė vieno.

IŠ Anglijos Išrašė Šunims Kaliošus

Keletas Kauno ponių, pasižymėjusių labdaringoje veikloje, savo šunims iš Anglijos išrašė kaliošus. Mat, šunų kaliošų nei "Inkaras", nei "Guma" negamina, o šunys lietingu oru lakstydami be kaliošų dažnai suserga sloga. Ypatingai bloga savijauta kambarinių šunų, kurie pratę būti šilumoje ir sausame ore. Esą, kituose didmiesčiuose šunys jau nuo seniai apaunami.

Kauno ponios verčiau susirūpintų vargšų darbininkų būkle, o ne šunų.

Hitleris Atmetė Prez. Roosevelto Taikos Planą

"Lenkija Sulaužė Nepuolimo Sutartį", Sako Hitleris

Berlynas, Vokietija, gegužės 1 d. — Pereitą penktadienį Hitleris pasakė alermuojančią kalbą reichstage (seime). Tai buvo atsakymas Jung. Valstybių prez. Rooseveltui į jo pasiūlytą taikos planą.

Prez. Rooseveltas prašė Hitlerio, kad jis pasižadėtų per 10 metų nepulti kitų šalių.

Hitleris įžiūrėjo prez. Roosevelto pasiūlyme nenuoširdumą ir šališkumą. Jis savo kalboje pareiškė, kad Anglija, įvesdama priverstiną stojimą į kariuomenę ir kitais veiksmais verčia jį panaikinti Britanijos - Vokietijos laivyno sutartį. Taipgi įspėjo Lenkiją, kad ji savo žygiais sulaužė Lenkijos - Vokietijos nepuolimo sutartį, pasirašytą 1934 m. dešimčiai metų, ir kad jis dabar tą sutartį panaikinąs.

Reikalavo, kad Anglija grąžintų prieškarines Vokietijos kolonijas. Priminė, kad buvęs Jung. Valstybių prez. Wilsonas esą pažadėjęs peržiūrėti Vokietijos reikalavimą kolonijų, ir todėl dabar prez. Roosevelt turėtų tą prižadą išpildyti.

Hitleris sako, kad jis pasiūlęs Lenkijai visai geromis sąlygomis išspręsti Dancigo ir koridoriaus klausimus. Siūlęs Lenkijai, kad ji Dancigą paliktų kaipo laisvą miestą, ir kad sutiktų leisti apsispręsti grįžimą į Vokietiją. Taipgi, kad duotų kelią per koridorių. Už visą tai Hitleris žadėjo Lenkijai laisvą uostą ir pasirašyti su Lenkija 25 metams nepuolimo sutartį.

Ispanijos Valdžia Uždraudė Streikus

Burgos, Ispanija, geg. 1. — Naujoji Ispanijos vyriausybė dekretu uždraudė streikus. Pagal paskelbtą dekretą, bus sudarytos amatininkų unijų tarybos, ir joms bus pavesta prižiūrėti ir tvarkyti industriją.

Sovietų Lakūnai Nepasiekė New Yorko

Apdaužė Orlaivį Ir Sužeidė Vieną Lakūną

Montreal, Canada, geg. 1, — Sovietų Rusijos lakūnai, Kokkinaki ir Gordienko, kurie pereitą penktadienį išlėkė orlaiviu iš Maskvos į New Yorką, nepasiekė vietos. Buvo priversti nusileisti Moncton saloje, netoli New Brunswick, Kanadoje. Besileisdami apdaužė orlaivį ir vieną lakūną sužeidė.

Iš New Yorko tuojau buvo pasiųstas pagalbinis orlaivis, kuriuo rusų lakūnus atvežė į New Yorką, bal. 30 d.

Rusų lakūnus sutiko Floyd Bennett aikštėje 10:32 val. vakare. Jų tikslas buvo atlėkti į New Yorką ir dalyvauti Pasaulinės Parodos atidaryme. Bet pavėlavo.

Parodoje dalyvavo pirmadienį, geg. 1 d.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

Puikiai Pavykęs L. Vyčių Apskr. Suvažiavimas

Dalyvavo Per 200 Atstovų Ir Svečių

So. Worcester, Mass. — Bal. 30 d., įvyko L. Vyčių N. Anglijos Apskričio suvažiavimas Aušros Vartų lietuvių parapijoje, 116 Vyčių kuopos vadovybėje.

Šis suvažiavimas buvo skirtingesnis nuo kitų suvažiavimų, nes programa prasidėjo šeštadienį prieš suvažiavimą. Atstovai pradėjo rinktis šeštadienį. Registracija vyko klebonijoje. Šeštadienį po pietų įvyko soft-ball rungtynės tarp 26 ir 116 vyčių kuopų. Laimėjo 116 kp. So. Worcester.

Vakare įvyko bankietas, programa susidėjo iš kalbų, dainų, šokių ir floor show. Kalbėjo: vietinės kp. pirm. Pr. Rainys, kun. Bakanas (pastarasis buvo vakaro vedėju), Vyčių organizacijos įsteigėjas M. A. Norkūnas; L. Vyčių N. A. Apskr. pirm. — Pranas Razvadauskas.

Bankiete dalyvavo skaitlingai visos N. A. Vyčių kuopos, su pirmininkais priešakyj.

Ryte visi atstovai ir svečiai išklausė šv. mišių ir pamokslo. Pamokslą sakė nuoširdus jaunimo prietelis kun. J. Bakanas.

3 val. po pietų prasidėjo sesijos. Žodį tarė gerb. kuopos pirm. Pr. Rainys. Maldą atkalbėjo vyčių apskričio Dvasios vadas kun. V. Puidokas. Apsk. Pirm. Pr. Razvadauskas tarė žodį prieš renkant komisijas ir pradedant darbą.

Prezidijumą sudarė šie: Pr. Razvadauskas— pirm.; B. Kudirka — vice pirm.; E. Jasionytė — rašt.; J. Dvaretskas — pagelb.

Rezoliucijų ir mandatų komisija: Kun. V. Puidokas; A. Kerdukas; A. Gaputis; S. Perekšlis ir p-lė Pr. Paulauskaitė.

Sveikinimo kalbas pasakė: Kun. V. Puidokas — Apskr. Dvasios Vadas; Kun. J. Vaitekūnas — Centro Dvasios Vadas; M. A. Norkūnas Vyčių org. įsteigėjas; kun. Gauronskas iš Waterbury, Conn. (jis atstovavo 7 Vyčių kp.), Pr. Mončiūnas iš Hartfordo.

Tenka pasidžiaugti, kad ir Conn. Valstybės kuopos atkreipia dėmesį į N. Anglijos apskritį ir jo veikimą.

Suvažiavimo sesijos ėjo smarkiu tempu ir tvarkingai. Padaryta keletas gražių ir naudingų nutarimų organizacijos labui. Į seimą išrinkta du atstovai: p-lė Jurevičiūtė ir Pr. Razvadauskas. Sekantis suvažiavimas įvyks Hartford, Conn.

Labai linksma, kad sesijų metu dalyvumą ėmė gerb. kunigai ir suteikė vyčiams daug naudingų patarimų.

Prieš naujos valdybos rinkimus padaryta trumpa pertrauka ir nusifotografuota. Į valdybą išrinkta: Pr. Razvadauskas — pirm.; B. Kudirka — vice pirm.; E. Jasionytė — raštininkė; F. Puzara — kasininkas; J. Balanas ir P. Rakauskas — kasos globėjai.

Baigiant, žodį tarė vietinės parapijos klebonas kun. kun. Vasys. Kun. Vasiui išreikšta nuoširdi padėka, už priėmimą Suvažiavimo į jų parapiją.

Po sesijų, So. Worcesteriečiai maloniai atstovus ir svečius pavaišino. Už jų draugiškumą širdingai ačiū. —R.

JŪS GALITE SUTAUPYTI PINIGŲ, PERKANT

GOLD SEAL ANGLIS

Pirmos rūšies Amerikoniški kietieji angliai

$11.50 už toną

Kodėl neužsisakyti šiandien!

AUTOMATIŠKAS OIL BURNERIS

$175.00 pilnai įrengtas

Maži mėnesiniai išsimokėjimai
Galite pradėti mokėti Spalių 1 d.
Klauskite mus apie 5 metų Service Plan

STETSON FUEL CORPORATION
Tel. SOUth Boston 1540

Užsisakyte anglis per

Darbininkas
366 W. Broadway, So. Boston.
Tel. SOUth 2680

Burmistras Verčiamas Gerti Iš Indo Su Plaukiojančiomis Žuvimis

Šiomis dienomis Belgijos mieste Crammont perėmė pareigas naujas burmistras. Tas pareigų perėmimas buvo įvykdytas su tam tikra, tiesa, nepaprasta tradicija, būtent: burmistrui teko atsigerti vandens iš indo su plaukiojančiomis žuvimis. Tai šimtametė tradicija, kilusi iš viduramžių prisiminti įvykiui, kada tas miestas buvo apsiaustas priešų, o miesto gyventojams teko gerti vandenį iš kudrų ir paprastų balų. Šiuo metu Crammonto miestas turi gerą vandentiekį, tačiau pareigas eiti pradedančiam naujam burmistrui tebeduodama atsigerti vandens iš indo su gyvomis žuvimis.

Lenkai Darbininkai Turės Atskiras Organizacijas

Tarp Kauno lenkų nesutikimams didėjant, lenkai darbininkai nori atsiskirti nuo dvarininkų ir įsteigti lenkų darbininkų organizaciją. "Pochodnės" vadovybė tuo labai nepatenkinta.

— Per Velykas Vilniuje ir Vilniaus krašto sodžiuose viešėjo 35 žmonių ekskursija iš Nepriklausomos Lietuvos. Ekskursininkai buvo visi vilniečiai, daugiausia ištremti iš Vilniaus krašto ir apsigyvenę Nepr. Lietuvoje.

Visų Iki Šiol Buvusiųjų Popiežių Kilmė

Sąryšy su Šv. Tėvo Pijaus XI, mirtimi, — škotų katalikų savaitraštis "The Glasgow Observer", paduoda įdomių žinių apie visų paeiliui nuo Apaštalo Žvėjo — Šv. Petro laikų iki dabar buvusiųjų 261-no popiežiaus kilmę, kitaip pasakius tautybę. Gana įdomu, kad iš visų iki šiol buvusiųjų 261-no popiežiaus, — 110 popiežių buvo romėnai, — 93 italai, — 15 prancūzų, — 14 graikų, 7 syrijiečiai, — 4 vokiečiai, — 3 ispanai, — 2 dalmatiečiai, — 2 bavarai, — 2 Sicilijos graikai, — 2 afrikiečiai, — 1 anglas (Popiežius Andrijonas IV, 1154 1159 m.) — 1 orlandas, — 1 portugalas, — 1 kretietis, — 1 tercijietis, — 1 sardinijietis ir 1 buvęs (konvertistas!) Galilėjos žydas. Paskutinis ne italų tautybės popiežius, buvo Popiežius Andrijonas VI, orlandas, kuris mirė 1523 m. Po Popiežiaus Andrijono VI, iki dabar, jau nebepavyko išrinkti, kitos, ne italų tautybės popiežių. Tiesa, per pereitus rinkimus (konklavą!), tik per plauką, Ispanijos kardinolas V. J. Goma, nepaliko išrinktas popiežium! 41 popiežius, yra buvę įvairių Ordinų vienuoliai būtent: — 25 Benediktinai, — 5 Pranciškonai, — 4 Dominikonai, — 3 Cistersijonai, — 2 Bažnytinių Kanonų Reguliarai, — 1 Augustijonų Prioras, — 1 Teatinas ir 1 Rytžemių Ordinų Vienuolis.

Prie visa to, tas pats laikraštis paduoda, kad iš 261 buvusiojo popiežiaus, — 77 yra palaimintųjų skaitliuje. 7 popiežiai yra Beadifikuoti. 2 popiežių užvestos Beadifikacijos bylos, būtent: Popiežiaus Pijaus IX, ir Popiežiaus Pijaus X. Pirmieji 25 popiežiai, ir 7 po jų vėliau buvusieji, yra šventųjų kentėtojų skaitliuje, o 76 yra šventųjų skaitliuje. Taigi išeina, kad 76 yra garbinami kaip šventieji, o 32 kaip šventieji kentėtojai. Tačiau kaip pats laikraštis pažymi, kad šv. kentėtojų skaitliuje, atrodo esą ir viena ar kita klaida, būtent ta, kad faktinai nevisi 32 už tikėjimą mirė. Tačiau abejonė yra tik apie vieną ar du. Taigi procentas yra taip mažas, apie kurį suvisu ir kalbėti nebetenka.

J. Butkevičius.

'Memeler Dampfboot' Apie Rygos Ir Klaipėdos Santykius

"Memeler Dampfboot" III. 26 Nr. 72 įdėjo straipsnį apie Rygos ir Klaipėdos miestų santykius. Anot laikraščio, santykiai tarp abiejų Baltijos uostų, Rygos ir Klaipėdos, jau iš seno esą gyvi ir glaudūs, net širdingi. Atsiminus senovę, reikia atsiminti, kad Baltijos ankstyvesnioji istorija tvirtina, jog Klaipėdą įsteigęs Livonijos ordinas. Po 1252 metų šimtmečius likimas čia ir ten pakaitomis vystęsis.

Nuo 18 šimtmečio pabaigos prasidėję glaudesni santykiai tarp tuometinės rusų Baltijos provincijos ir Rytprūsių. Iš šių paskutiniųjų tada išplaukę žmonių į Goldingą, Frauenburgą, Hasenpothą, Liepoją ir kitą Kuršą, toliau į Rygą, Livoniją, pagaliau dar toliau į Petrapilį ir tikrąją Rusiją. Tuo būdu į šiaurės rytus iškeliavę Rytprūsių gyventojai slinko vis toliau, tačiau didžioji jų dalis pasilikusi Rygoje, čia apsigyvenusi ir įleidusi šaknis. Tų ateivių tarpe vyravusi klaipėdiškių kilmė. Šimtmečiams besikeičiant, anot laikraščio, Rygoje buvęs ne siauras gyventojų sluoksnis, vadinamas klaipėdiškių ("Memeler"), bet iš dalies ir ateiviai iš Tilžės, Šilutės, net ir Nimmersatės.

"Memeler Dampfboot" teigia, kad visai pamatuota yra prielaida, kad prieš kelias dešimtis metų tokių gyventojų Rygoje buvę tūkstančiai. Juos buvę galima pažinti iš tarmės, papročių ir kt. Ne paskutinėje vietoje buvę ir tai, kad tų laikų kosmopolitinėje Rygoje tie gyventojai jautę gyvą ryšį su savo tėviške Rytprūsiais.

Toliau laikraštis teigia, kad dėl to esąs visai suprantamas dalykas, kad vokiškoji Ryga didžiąją Klaipėdos dieną (vadinasi, prijungimo prie Vokietijos) sutikusi su dideliu džiaugsmu. Tas įvykis netikėtas buvęs ir latviams, kurie savo keliu domėjęsi Klaipėdos kraštu ir miestu, taip pat ir Kuršių Neringa. Ta prasme dabar čia reikalai turėsią pasikeisti. Tuo būdu esą susidarę nauji santykiai tarp Rygos ir Klaipėdos. Jie išryškėsią ateityje.

Klausimai ir Atsakymai

Nepiliečiai Ir WPA Darbai

Klausimas — Nespėjo prezidentas Rooseveltas paskirti naują WPA administratorių, kaip visi ateiviai buvo paliuosuoti nuo WPA. Kaip jis gali prašalinti tuos vyrus nuo darbų, jie biedni ir daugumoje atsitikimų turi užlaikyti ir kitus.

Atsakymas — Tai ne naujo administratoriaus kaltė. Kongresas pravedė įstatymą, kuriuo draudžiama ir mažiausia dalelė skirti WPA pinigų algoms nepiliečiams.

Sūnus Legališkai Įleistas, Bet Tėvas Įvažiavo Be Egzaminavimo

Klausimas — Atvykau į šią šalį liepos mėn., 1924 m., su motina ir mes abudu legališkai buvome įleisti čia apsigyventi. Mano tėvas jau čia ilgai prieš tą laiką gyveno. Jis buvo jureivis, ir jo laivui priplaukus į New Yorko uostą, jis laivą apleido ir čia nuo to laiko gyvena. Dabar sulaukiau 21 metus. Ar aš galiu tapti Jung. Valstybių piliečiu?

Atsakymas — Jeigu tamstos atvažiavimas liepos 1924 m. buvo legalis, be jokio abėjojimo prašyk Amerikos pilietybės. Faktas, jog tavo tėvas čia nelegaliai gyvena ir kad jis vis ateivis, nieko bendro neturi su tavo reikalu.

LRKSA 1938 Metais Padarė Didelę Pažangą

VISI NARIAI BŪKITE ORGANIZATORIAIS, TRAUKITE Į SAVO KUOPAS NAUJUS NARIUS!

APSIDRAUDIMAS PIGUS — PROTEKCIJA DIDELĖ

LRKSA užbaigė 1938 metus su naujais pirmynžangos rekordais. Turtas padidėjo, narių skaičius paaugo, mirtingumo rata sumažėjo. Pavyzdin, 1935 m. mirtingumo rata siekė 165.1%, o 1938 m. tik 133.2%.

Finansinis Stovis Gruodžio 31, 1938

PAJAMOS IR IŠLAIDOS (Income and Disbursements):	
Total Premium Income	$ 168,155.95
Investment Income	55,094.93
All Other Income	4,542.52
Claims Paid	134,215.59
TURTAS (Assets):	
Real Estate, book value	$ 116,815.08
Mortgage Loans	102,114.58
Bonds and Stocks	1,075,635.85
Liens on Certificates of members	299.62
Cash in Office and Banks	135,142.64
All Other Assets	34,028.78
Gross Assets	$1,464,036.55
Non-admitted assets deducted	283,218.69
Total Admitted Assets	$1,180,817.86
ATSAKOMYBĖ (Liabilities):	
Claims in process of settlement	$ 16,175.00
Certificate Reserves	928,383.49
All other accrued liabilities	9,016.38
Surplus	227,242.99
Total	$1,180,817.86

Solvency 108.2%

SUSIVIENYMO NARIŲ STOVIS:

	Pilnamečių	Jaunamečių	Viso
Sausio 1, 1938 m. narių buvo	10,418	470	10,888
Padaugėjo	202	75	277
Sausio 1, 1939 m. narių buvo	10,620	545	11,165

Pasistengkime 1939 metais padaryt dar didesnę pažangą. Visi stokime Susivienymo auginimo darban!

Šiais laikais daugiau, negu kuomet nors anksčiau, reikalinga fraternalizmo dvasia ir saugus apsidraudimas. Susivienymas tam geriausia atsako.

Susivienymas yra tvirta, pažangi, fraternališka organizacija. Visi lietuviai, praktikuojantys katalikai, iki 55 metų, gali tapti nariais.

LIETUVIŲ R. K. SUSIVIENYMAS AMERIKOJ

73 E. SOUTH ST., (P. O. Box 32), WILKES-BARRE, PA.

Įsigyk Naują, Moderniską Portable Royal Rašomąją Mašinėlę—Typwriterį

Pirkimo išlygos geros — įmokėsite $3.00, o likusį balansą galėsite išsimokėti, mokėdami $1.00 į savaitę.

Rašomoji mašinėlė yra labai naudinga turėti kiekvienam, kaip suaugusiems, taip ir jaunimui. Kas moka rašyti mašinėle, tam yra daug lengviau gauti darbą raštinėje ar kur kitur.

Kas pirks rašomąją mašinėlę "Darbininko" administracijoje, tam bus teikiama uždyką rašomosios mašinėlės lekcijos. Pasinaudokite siūloma proga — įsigykite typwriterį šiandien. Mes galime parduoti mašinėlę ir į tolimus miestus tokiomis sąlygomis — duodami išsimokėjimui.

DARBININKAS
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

DARBININKAS

(THE WORKER)

Published every Tuesday and Friday except Holidays such as New Year, Good Friday, Memorial Day, Independence Day, Labor Day, Thanksgiving and Christmas

——— by ———

SAINT JOSEPH'S LITHUANIAN R. C. ASSOCIATION OF LABOR

Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass. under the Act of March 3, 1870

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 Act of October 8, 1917, authorized on July 12, 1918

SUBSCRIPTION RATES:		PRENUMERATOS KAINA:	
Domestic yearly	$4.00	Amerikoje metams	$4.00
Domestic once per week yearly	$2.00	Vieną kart savaitėje metams	$2.00
Foreign yearly	$5.00	Užsieny metams	$5.00
Foreign once per week yearly	$2.50	Užsienyj 1 kart savaitėj metams	$2.50

DARBININKAS

366 West Broadway, South Boston, Mass.

Telephone SOUth Boston 2680.

Hitleris Ir Lenkija

Kai kurie sako, kad vyriausias Hitlerio tikslas — pagarsėti. Kiti teigia, kąd jis pasišventęs vokiečių tautai patarnauti, gi dar kiti, kad — viena ir kita. Veikiausiai taip ir bus: prie naudingumo malonu ir garbės įsigyti. Bet jei Hitleris vien tik norėtų pasigarsinti, tai jo tikslas jau atsiektas: spauda kimšte prikimšta jo kalbų, žygių, planų. Kai dėl naudingumo vokiečių tautai, tai ir čia nuomonės nevienodos. Vieni sako, kad nieks kitas tiek vokiečiams nėra pasitarnavęs, kiek Hitleris. Gi kiti pranašauja, kad jis įtrauks vokiečius dar į didesnę bėdą negu Wilhelmas II. Tą klausimą išspręs netolima gal ateitis. Kol kas Hitleris iš tiesų daugiau vokiečiams padarė, negu kurie kiti valstybės vyrai. Bismarkis tik nugalėjo Austriją, o Hitleris ją pavergė — Austriją ir Čekoslovakiją jau pasiėmė, o Vengrijoj neoficialiai šeimininkauja. Palieka dar Galicija. Ji kol kas lenkų rankose. Taigi čia kaip tik ir iškyla stambiausias Hitlerio uždavinys — lenkų klausimas.

Vienas valstybiniai nusiteikęs lenkų rašytojas Studnicki parašė knygą apie Lenkijos siekimus. Lenkija, jo manymu, išaugusi į stambią pirmos klasės valstybę .Jos istorinis uždavinys — paimti savo globon visas mažasias slavų tautas — baltgudžius, rusinus, slavokus, ir praplėsti savo sienas net iki Dnieprui, taigi užimti ir nemažą Ukrainos dalį. Tokios valstybėlės, kaip Lietuva, Latvija, Estonija tiek yra silpnos, kad su jomis visai netenka skaitytis. Su prancūzais dėtis neišsimoka, nes tai išsigimėlių tauta, be jokios tolimesnės ateities. Vokiečiai kas kita. Tai gyva, tvarkinga, ištverminga tauta. Kadangi vokiečiams priklauso ateitis, tai lenkai, kuriems taip pat ateitis priklauso, turi būtinai eit su vokiečiais iš vieno.

Taip kalba lenkų sociologas - politikas. Nieko čia ypatingai naujo, tik dėstomos seniai žinomos lenkų pretensijos prie didžiulės valstybės — Lenkija nuo jūrų iki jūrų. Ta pati sena pasaka, tik brutališkiau atpasakota. Viena tik nauja kryptis aiškiau pabrėžiama — tai pro-vokiška orientuotė. Tačiau Hitleris užpila šalto vandens ant lenkiškų svajonių. Jis nesąlygingai pareiškia, kad Dancigas su koridorium turi grįžti Vokietijai. Lenkija, susidėdama su Anglija, sutraukė savo nepuolimo sutartį, kadaise su vokiečiais padarytą. Dabar Hitleris turi išrištas rankas ir toliau savo žygius varysiąs. Pirmas, žinoma, bus prieš Lenkiją. Kada jis įvyks, priklausys nuo Hitlerio planų. Tai gali greit įvykti. Lenkai ginkluojasi, bet priėję prie pat krizės, veikiausiai pasiduos, nes iš tiesų nėra kas su ginklu juos gina. Stalinas tik tada pasijudįs, kai vokiečiai eis į Ukraina. Vengrija nedrįs lenkams padėti, nes ji visa Hitlerio žinioj. Prancūzai turės pilnas rankas su Mussoliniu. Anglija gal atkiš kiek pinigų, bet labai taupiai, nes Lenkija visiems prasiskolinusi. Ginklais Anglija negalės padėti, nes turės ginti savo interesus Vidužemėje jūroje. Tad įvyks tik dvikovė tarp Hitlerio ir Rydzo-Smiglio. Laimėtojas bus — ne Rydzas. Beckas gerai tai žino. Jis bliofina iki pat krizės, o krizės metu pasakys — pas. K.

Dar Dėl Bendros Pastovios Tarybos

Vienas rimčiausiųjų tautininkų p. Vytautas Širvydas, įrodinėdamas bendros Amerikos lietuvių Tarybos reikalingumą, duoda "D-kui" tokį klausimą: "Nejau Darbininkas toks nedrąsus katalikas, kad bijosi ieškoti bendro kelio su kitaip galvojančiais Amerikos patriotais lietuviais?"

Šis klausimas atrodo visai paprastas, bet iš tikrųjų tai jis labai sudėtingas. Trumpai į jį atsakyti, mano manymu, tiksliausia būtų šitaip: D-kas yra atsargus ir būti atsargiam jis turi daug, daug pagrindo iš praeities pamokų. Būtų čia bereikalinga tas pamokas ištisai dėstyti, nes jau ne kartą buvo tai padaryta, ir jos visiems gerai žinomos. Mums patariama, kad airiai, slavokai, čekai dedasi į bendrus frontus savo tėvynių reikalams ginti. Taip, ir geriausio jiems linkime pasisekimo. Bet jie arba nėra turėję praeities prityrimo, arba jų savytarpiniai santykiai yra kitoniškesni, kaip pas mus. Apie juos tik tada turėsime tikslų sprendimą, kada jų bandymai pasieks šiokių ar kitokių rezultatu. Gi mūsų išeivijos gyvenimo santykiai yra tokie, kad net patys tautininkai pripažįsta, jog esamose sąlygose vargu bejmanoma sudaryti bet koks harmoningai funkcijonuojąs bendras komitetas, taryba ar kitaip jį pavadinus. Čia tenka paminėti vienas būdingas įvykis. Iš patikimų šaltinių gauta štai kokia žinia (cituoju ją pažodžiui): "Prezidentas Smetona, tautininkų raginamas, norėjo nuversti dabartinę Lietuvos vyriausybę, bet nepavyko, nes jo planai buvo laiku sužinoti. Šiuo žygiu visi baisiausiai pasipiktinę. Laikraščiai apie tai nieko negali rašyt. Žmonės dabartine valdžia patenkinti". Kad ir draudžiama, ta žinia jau pradeda viešumon prasiveržti.

Dabar klausimas: Kodėl tautininkai bendrą frontą Lietuvoj stumia šalin, o čia jį organizuoja? Atsakymas aiškus: Lietuvoj jie jau valdė, ir bendras kabinetas tą jų valdžią pažabojo, o čia jie per bendrą frontą mėgina valdžią įsigyti, nes pastovi bendroji Taryba nuolatos kištųsi į mūsų naminį, taigi ir religinį gyvenimą. Štai dėlko "D-kas" yra atsargus.

Katalikai jau turi savo Tarybą. Tautininkai tegu sudaro saviškę. Grynai tautiniais reikalais jos puikiausiai galės susitarti. K.

Krikščionių Pagelba

Gegužės mėnuo yra skiriamas Marijos garbei. Visas katalikiškas pasaulis suskamba giesmėmis ir himnais apie Mariją. Pradedant paprasčiausia kaimiečio bakūžėle ir baigiant iškilmingiausia didmiesčio katedra, visur pasipuošia jaunutėmis pavasario gėlėmis paveikslai, statulos, didžiuliai, ir mažyčiai Marijos altoriai. Milijonai ir šimtai milijonų krikščionių paima rožančių į rankas. Penkių metų mažytis vaikelis ir šimtametis senelis; karališkam soste besėdįs galiūnas ir bandą beganąs piemenėlis; rožės skaistumu pražydusi jauna mergelė ir gražiai išaugęs bernužėlis; vos bealsuojąs ligonis ir stipruolis augalotas milžinas; karo laukuose suvargęs kareivis ir vienuolyno sienose užsidaręs vienuolis ar vienuolė, visi, o visi iškelia gegužės mėnesį rankas į Marijį, o visų lūpos nuolat kartoja: "Krikščionių Pagelba, melskis už mus!"

Taip, jie žino prie ko kreiptis, nes Marija yra visų Užtarytoja, — Ji ir Ligonių Sveikata, ir Nusidėjėlių Gynėja, ir Nuliūdusiųjų Linksmintoja, Ji ir visų Krikščionių Pagelba.

Žiūrėkime visu plotu į Marijos užduotį, o aiškiai pamatysime Jos pareigas. Kristus Išganytojas, o Marija Jo Motina. Taigi tarpininkavimas, būtinas. Motinos pareigos tai pasako. Kadangi Marija pagimdė mums Išganytoją, taigi per Jį ir visas išganymo malones, nes Išganytojas per Mariją jas atnešė į pasaulį, dėl to šventieji Tėvai ir Marijai kartu su Kristum duoda žmonijos Išganymo priežasties titulą. Marija aktingai dalyvavo išganymo darbe ir už tat Ji turi vadintis, kaip Bažnyčios Tėvai sako: Išganytoja (Salvatrix), pasaulio Atnaujintoja (Restauratrix), Išgelbėtoja (Liberatrix), nupuolusios žmonijos su Dievu Sutaikintoja (Reconsiliatrix mundi) ir Malonių Tarpininkė (Mediatrix).

Nuo lopšelio iki kryžiaus Marija uoliai prisidėjo prie žmonijos Atpirkimo darbo. Pirmoji žmonijos motina Ieva buvo tarpininkė jai nupulti, tai antroji Ieva tarpininkauja jai atsikelti. Pirmoji atstūmė žmogų nuo Dievo, tai antroji atgal grąžina; pirmoji paklausė angelo į nuodėmę, antroji taip pat klauso angelo, bet į išganymą; pirmoji buvo žalčio nugalėta, o antroji jam pačiam sutrina galvą; pirmoji stovi po medžiu ir skina nuo jo vaisių, o antroji irgi stovi po medžiu ant Kalvarijos Kalno ir priima į savo rankas nuo medžio nuskintą vaisių; pirmoji duoda nuskintą vaisių pirmajam žmogui ir per jį visai žmonijai, užkrėsdama amžina mirtimi, antroji grąžina amžiną gyvenimą; pirmoji uždaro dangaus vartus, antroji vėl plačiai juos atidaro.

Marija Mūsų Motina

Visi Bažnyčios Tėvai vienu balsu sutartinai aiškina, kad Kristus visus žodžius, ištartus ant kryžiaus surišo su Mesijo arba Išganytojo pasiuntinybe, kurią paranašai per tūkstančius metų buvo prieš tai garsinę žmonijai, taigi ir žodžius: "Moteriške, štai tavo sūnus ir, sūnau, štai tavo motina", Kristus ne kitoj prasmėj ištarė, kaip tik mesijanišk oj. t. y. Šv. Jono asmeny mes tapome Marijos vaikeliai, o Marija tapo mūsų Motina. O pavadindamas savo motiną "Moteriške", Kristus aiškiai priminė dar rojuje Dangaus Tėvo prižadėtą moteriškę, kuri sutrinsianti žalčio galvą (plg. Gen. 3, 15). O ir pirmiau, pav., Kano Galilejoj, kada Marija kreipėsi į savo Sūnų, primindama Jam, kad jaunavedžiai nebeturi vyno, susilaukė iš Kristaus lūpų nuuostabų pasakymą: "Kas man ir tau darbo, moteriške? mano valanda dar neatėjo (Jo. 2, 3). Tais žodžiais Viešpats Jėzus nė kiek neatmetė jos prašymo, bet tik priminė tą iškilmingą valandą, kurioj Marija bus pagarsinta iškilmingu aktu žmonijos motina, o dabar dar mano valanda neatėjo, taigi nesiskubink užbėgti Dievo Valiai už akių, bet palauk. Vienok išklausydamas Marijos prašymo ir permainydamas vandenį į vyną, Kristus aiškiai parodė, kad Marija ir prieš iškilmingą jos pagarsinimą žmonijos motina, jau ir prieš tai ji buvo malonių tarpininkė, panašiai kaip Kristus, Kuris tik galutinai iškilminga mirtimi ant kryžiaus tapo mūsų Atpirkėjas, bet ir prieš tai teikė malones.

Malonių Tarpininkė

Taigi Marija tikrai yra mūsų visų Motina ir malonių Tarpininkė. Motinos ir tarpininkės pareigos aiškios. Motina myli vaikus, o vaikai turi mylėti, gerbti ir klausyti savo motinos. Marija savo pareigas puikiausiai atliko. Tik pažvelk į dviejų tūkstančių metų laikotarpį Bažnyčios gyvavime. Visose šalyse, visose tautose šimtai ir tūkstančiai stebuklingų vietų garsina Marijos motinišką rūpesnį ir duosnumą. Pavyzdžiui Prancūzijos Liurdas per tuos 80 metų milijonus sutraukė maldininkų, dešimtys tūkstančių nepagydomų ligonių pagijo, o kokia daugybė sielos ligonių susirado sau paguodos ir suraminimo, kas besuskaitys! O Lietuva, rodos, tokia mažytė šalelė, o talpina su viršum 30 malonėmis išgarsėjusių Marijos šventovių. Kokia brangi Vilniaus Aušros Panelė! O gi Šiluvos verkianti su vaikeliu ant rankų Motina, kuri iki šimto tūkstančių kasmet sutraukia maldininkų, nemažai teikia malonių ir Pažaislio Saldžiausios meilės Motina, o garsioji Žemaičių Kalvarija kiek suvargusiai žmonijai nušluosto ašarų?!

Tikrai Arkangelas Gabrielius neklydo pagarsindamas Apreiškimo valandoj: "Malonių pilnoji". Kaipgi klys, kad jis Amžinosios Tiesos žodžius kalbėjo! Bet kas svarbiausia, kad tas malonių pilnumas niekad nesibaigia ir niekad nemažėja, kadangi ji semia malones iš Dieviško šaltinio. Dar žemiškas šaltinis neišsiamamas, tai ką bekalbėti apie Dievišką! Už tat nepavydėkime nė vienam: visiems užteks. Žemiška motina apdalino vaikus lauktuvėmis ir jau nebturi daugiau. Marijos rankos spinduliavo per 2 tūkstančių metų malonėmis ir toliau spinduliuos.

Bet štai dar kas labai džiugina, kad Marija nors ir norėtų atsisakyti mums padėti, jau ji nebegali, nes ji po Kryžiumi yra įpareigota savo Sūnaus testamentu. Dar žmonės šventai pildo mirštančių testamentus, o kaipgi Marija nepildys! Dėl to, kolei Dievas neatšauks savo duoto žodžio ant kryžiaus, tolei Marija neatšauks savo meilės ir motiniškos globos žmonijai. Ir toji tiesa taip aiški, kad visa Bažnyčia amžiais tikėjo ir tiki, tik tik dar nepagarsinta iškilmingai, bet nėra nė reikalo. Jeigu iškils kokių klaidatikių, tuomet Bažnyčia tars savo paskutinį žodį. Bet ir dabar jau popiežiai nekartą yra aiškiais žodžiais pabrėžę. Pavyzdžiui: Pijus IX enciklikoj "Ubi primum" aiškiausiais žodžiais pasisakė: "Dievas mus norėjo turėti tik per Mariją!" O šv. Tėvas Leonas XIII sako, enciklikoj "Octobri mense": "Dievas nori, kad viskas tektų mums per Mariją. Kaip prie dangaus Tėvo prieinama tik per Sūnų, taip panašiai prie Kristaus niekas neprieis kitaip, tik per Mariją". Panašiai rašė ir Pijus X enciklikoj "Ad diem": Marija esanti dalintoja visų malonių, kurias mums Jėzus savo krauju įgijo... O neseniai miręs brangusis popiežius Pijus XI savo enciklikoj iš rugsėjo mėn. 29 d. 1937 m. apie šv. rožančių, aiškiausiai nurodo Mariją esančią didžiausią žmonijos pagelbą, ypač šiais sumišimo ir dorinio nupuolimo laikais. Užimtų daug vietos, jeigu ištisai paduočiau enciklikos žodžius apie Mariją, dėl to pasitenkinsiu trumpu turinio nupasakojimu.

Marija Mūsų Užtarytoja

Nurodęs būtiną reikalą grįžti prie Kristaus, kadangi Jis tik vienas "turi amžino gyvenimo žodžius", Šv. Tėvas kito kelio nemato, kaip tik per Mariją, kadangi ji visų amžių klaidas ir erezijas pati viena nugalėjo ir privedė žmoniją prie taikos ir ramybės. Popiežius primena Magometonų pavojų, kai Europos tautoms gręsė vergija ir tikėjimo pražudymas, tuomet buvo šauktasi prie Marijos ir priešai buvo nugalėti, o laivai paskandinti. Bet ir visais amžiais, iškilus pavojams, buvo kreiptasi prie Marijos užtarymo, ir net įvairiais tikslais Marijos vardu vienuolynai susikūrė, kaip belaisvių išpirkimo ir kiti, o Marijos pagelbos niekad netrūko, sulig šv. Bernardo žodžiais: "Nuo amžių nėra girdėta, kad kas ieškodamas Jos apgynimo, melsdamas Jos pagelbos ir šaukdamas Jos užtarymo būtų buvęs apleistas", ir priduria tas pats šventasis: "nes tokia Dievo Valia,, kadangi Jis visus mus nori turėti tik per Mariją!"

Toliau šv. Tėvas nurodo mūsų laikų nelaimes. Tik apsidairykime, kas darosi Europoje ir kituose pasaulio kontinentuose. Iškilo baisiausia luomų kova. Turtuoliai skriaudžia vargšus, o šie grieždami dantimis, užsidegę kerštu ir pagundomi įvairių agitatorių, nori sugriauti visą žmonijos tvarką ir ant rūkstančių griuvėsių mano statyti žemišką rojų. Bet to rojaus nei atskiri asmenys nesulauks, nei ištisos valstybės, kadangi kartu išmeta ir Dievo vardą, Jo šventus įsakymus, siaurina arba griauna Kristaus įsteigtos Bažnyčios teises, ir paminama po kojų Jo šventoji Valia, ir už tat žmonija nesulaikomai dar ir toliau grius į kur kas baisesnias negu iki šiol nelaimes, suirutes, vaidus, naminius ir tarptautinius karus. Čia nurodo popiežius į raudonąjį, kraujo prisigėrusį komunizmą, kuris griaudamas visa, kas dieviška ir žmoniška, deda ant darbininkų klasės, lyg ant mašinos sukamų ratų diržus ir retežius ir daro žmogų valstybės automatu, arba įkinkytų į plėškes žemu be antgamtinio gyvenimo gyvuliu.

Iš antros pusės nemažesnis vergijos pavojus gręsia ir iš naujos pagonijos pusės, kur valstybė ir tauta įgyja visokeriopą valdžią ir pilietis tampa tos dievinamos valdžios tik kruvinas žaislas.

Trečiasis siaubas, tai nepažabota laisvamanybė, kuri žmogų taip išniekina, kad padaro tik mėsos gniužulą, išmaigytą kaulais ir snarpliotą gyslomis, o po mirties ir tą patį dūmais ir pelenais paleidžia, tai ir viskas! Čia tai jau bjauresnio pasityčiojimo nereikia, kadangi tokį kilnų kūrinį — žmogų paverčia žemesniu už gyvulį. Čia turiu su skausmu pridurti, kad ir Lietuvoj tokių sugyvulėjančių žmonių draugijos ir kuopos nuolat pradeda daugintis...

Kaip šv. Tėvas vienintėlį išsigelbėjimą iš tu visų pavojų numato per Mariją ir dėl to ragina, kad visas pasaulis su didelėmis ir mažomis valstybėmis, su miestais ir kaimais sukaupę paskutines jėgas kreiptųsi prie Marijos, kuri viena įstengus paršaukti pasauliui taika ir ramybę, ir suvargusi žmonija pajus, kad turi Motiną ir grįž lyg tas sūnus palaidūnas atgal į tėvo namus. Panašių minčių kupinas ir dabartinis šv. Tėvas Pijus XII.

Čia vėl prisiminkime Šiluvos Mariją. Kai Lietuva tapo kalvyniška, kad net Žemaitijoj bepasiliko vos 7 kunigai, Švenčiausioji Panelė pasirodė apsiverkusi ant Šiluvos akmens su mažutėliu ant ranku ir vėl savo ašaromis grąžino mūsų brangią Tėvynę Dievui ir Bažnyčiai, tik liko mažas kampelis. Tai šiaurės Lietuvoj pusiau kalvyniškas. Už tat ir dabar mielai priimkime mirusio popiežiaus paskirtą gegužės mėnesio intencija lyg testamentą nuo krvžiaus, kadangi jis buvo Kristaus Vietininkas ant žemės ir per gegužės mėnesį maldaukime Marijį už Lietuvą ir visą pasaulį. Kun. J. Bružikas S.J.

Valandėlė Laimės

Jaučiaus laimingas aš valandėlę,
Širdy skambėjo akordai švelnūs.
Akis į dangų ašai pakėlęs,
Tariaus galėsiąs nuversti kalnus.
Pamiršau vargus ir nuliūdimą,
Jie nekerojo krūtinėj mano.
Jaučiau lyg savo pasikėlimą,
Nes širdy džiaugsmas, laimė gyveno.
Tą džiaugsmą, laimę ji man sukėlė,
Kai pastebėjau ją pirmą kartą.
Laukuos skrajojant, lyg plaštakėlę;
Auksine saule, rasa apžertą.
Ji skynė gėles gražias, raudonas
Bučiavo jųjų žiedus rasotus,
O jos dainelės garsai malonūs
Palietė gėles, beržus lapotus.
Tačiau tas gėles ne man ji rinko,
Ne man daineles ji tas dainavo
Ir mano galva žemyn nulinko
Trumputė laimė tuoj išgaravo.

Alg. Vargas.

Ar Klaipėdos Kraštas Nelietuviškas?

Reikia sutikti su nacionalizmo dėsniu, kad tautą sudaro žemė, kraujas ir kultūra.

Klaipėdos kraštas visu savo paviršium rodo tą patį veidą, kaip Žemaitija ir Nemuno žemupis. Be abejo, kad žemės veidas nuteikia ir formuoja žmogų. Žemės įtaiga amžiams bėgant įeina į žmogaus kraują. Naujos cheminės fiziologijos daviniais pati dirvos sudėtis savo maistu ir savo spinduliniu alsavimu savaip žmogų veikia.

Yra kita pusė: žemės istorinė teisė. Tos teisės keli dešimtmečiai ar keli šimtai metų nepakeičia. O kad lietuvių gyventa kur dabar gyvenama jau nuo ankstyvosios akmens gadynės, niekas nenuneigs. Čia negyventa jokių kitų tautų ir lietuvių niekur nebuvo išsikelta.

Kad Klaipėdos krašto autektonai yra kito kraujo žmonės nei naujesnių laikų ateiviai vokiečiai, matyti iš pirmo žvilgsnio. Lietuvio veido bruožai, vakarų lietuvio žemaičio: veidas apvalai pailgas, mėlynos akys, nosis tiesi, ilgoka, jos nugarėlė vienodo pločio nuo akių iki nosies smailagalio, kakta aukštoka ir truputį plokščia, galva daugiau apskrita. Bendri veido ir kūno sudėties bruožai harmoningai ramūs ir švelnūs. Žemaičio ir klaipėdiškio lietuvio veide atsispindi tūkstantametė sėslaus žmogaus ramuma. Iš jo akių matai, kad per jo galvą gali ristis metų tūkstančiai kaip ritosi, jis labai nesukrutės.

Ateiviams vokiečiams, įvairių ir dažnai labai maišytų germaniškų grupių, bendras požymis tas, kad jų veido ir kūno bruožai pasižymi aštrumu, kietumu. Gal labiausiai būdinga smulkmena: akys netoli viena kitos, kakta apskritesnė, geltonplaukės grupės galva pailgesnė. Veido išraiška neramesnė, smarkesnė. Tuojau matai, kad čia kito kraujo žmonės, iš jų akių kalba kita sena praeitis, praeitis pilna blaškymosi, ilgo nepasitenkinimo ir aitrios kovos dėl įsigalėjimo.

Jei kiek pasidairysi po Klaipėdos kraštą, o jei kiek pagyvensi — dar daugiau įsitikinsi, kad didelė gyventojų dauguma yra žmonės lietuviško kraujo, lietuviškos kūno sudėties. Dėl tam tikrų istorinių priežasčių socialinės ir tautinės izoliacijos, susimaišymo būta labai maža. Kad jie neretai save vokiečiais pavadina, tai antropologiniu požiūriu reikšmės neturi. Juk daug į šiaurės Ameriką atkeliavusių italų, prancūzų ir airių vadina save yankiais, politiškai ir gali save taip pavadinti, tik rasiškai tai netikslu.

Kultūros sąvoka labai tamprus dalykas. Kultūra platesne prasme tai, kas lyg geologiniu procesu susidėjo tūkstančiais metų, iš pamažu išsikristalizuojančios gyvenimiškos filosofijos ir nežymiai nusėdančių papročių. Kas sudaro kokio verpeto spūstelėjimu ar kokios politinės epidemijos dėka, yra visai kas kita. Moderni kultūra, pagreitina technikos patobulinimų, įkalta mokyklos suole, nudažyta mados salionuose, apvilkta greitai ir masiniai siuvančiose siuvyklose, nemažai kuo gali ir pranešti geologiškai sunkiai besikuriančią kultūrą, tik blogiausias jos pažymis — be savo perregimo paviršutiniškumo ji trapi kaip stiklas.

Klaipėdos krašte justi kelių kultūrų susidūrimas. Senos, tūkstantmetės lietuviškos, bendros visai lietuvių tautai, su sena vokiška. Naujos lietuviškos su naująja vokiška. Senosios lietuviškos bendras pažymis tai meilė žemei, dirvos ir miško darbui. Iš čia žmogaus, artimai surišto su žeme, dievobaimingumas ir rimtis. Todėl ir pietizmas niekur kitur Vokietijoje nerado tokios dėkingos dirvos kaip Mažojoje Lietuvoje. Germanas daugiau nenuorama ir nenuosėda, susimetė į miestus, apkėtė amatus, prekybą, sukūrė pramonę, o jei ir liko laukuose, tai geru noru tik kaip junkeris. Čia vienu atveju pasirodė ir lietuvio silpnumas. Įsikūręs ateivis miestuose, versle, prekyboje, administracijoje, apglėbęs stambius plotus žemės, pasidarė sėslaus žmogaus viršininku ir ponu.

D. Lietuvos lietuvį greičiau ir smarkiau, nors aplinkiniu keliu per Lenkiją ir Rusiją, pagavo prancūzų revoliucijos idėjos. Jis, dar ne tiek seniai nustojęs laisvės, savo nelaisvėje kiečiau spaudžiamas, greičiau ir smarkiau sukruto. Atėjęs į Klaipėdos kraštą, rado čia toliau pažengusios technikos kultūros, aukštesnio gerbuvio vata suvyniotą lietuvį. Ateivis vokietis sukruto dėl pavojaus savo pirmaujančiai socialinei būklei, gindamas save baidė klaipėdiškį lietuvį D. Lietuvos lietuvio atsilikimu modernioje kultūroje. Žinoma, kur jam buvo neatsilikti nuo modernios kultūros, kai nuo XIII šmt. pradžios iki XVIII pabaigos, jam ginklo nepadedant, reikėjo grumtis su vokiečių, neretai visos Europos padedamų, veržimuisi į lietuviškas žemes ir kai 120 metų teko kęsti visišką nelaisvę pasaulio labiausiai atsilikusioje valstybėje. Klaipėdos krašto lietuvis nespėjo pakankamai išsijudinti, nespėjo visumoje persisunkti atgimusio lietuvio tautiniu idealizmu, o čia jam sukrusti nuolat trukdė jo senas ponas, jo trukdymai, Vokietijos politinei jėgai didėjant, augo grasinimais, ir Klaipėdos kraštas, nespėjęs nubusti, vėl atiteko, kam ankščiau kelis šimtus metų priklausė. Tik tie, kas jį vėl paėmė, nors ir tvirtina, kad 87% krašto gyventojų reikalavo to grįžimo, niekados negalės nuneigti, kad Klaipėdos krašto žmonės tiek pat nuošimčių savo žeme, krauju ir sena kultūra yra gryni lietuviai. Politiškai juos galima padaryti vokiečiais, bet etniškai, rasiškai, kažin ar pavyks kada. Jie vistiek ir toliau bus svetimas kūnas Vokietijos kūne, o istorija moko, kad tik tos valstybės istorijos audrose geriau atsilaiko, kurios rasiškai tautiškai sudaro vienalytį, hemogėnišką kūną.

Visų mūsų, norinčių gerų santykių su Vokietija, buvo nuoširdžiai tikėta, kad Klaipėdos kraštas savo kiek maišytais gyventojais, maišyta kultūra, maišyta istorija bus geru tiltu tarp lietuvių ir vokiečių tautų. Todėl lietuviai sutiko duoti Klaipėdos kraštui konstitucinę išimtį, nieku nesikesino į vokiečių socialinę padėtį. Tik, savaime suprantama, negalėjo atsisakyti klaipėdiškius lietuvius tautiškai žadinę ir skynę jiems kelią į naujai susidarančias iš visos Lietuvos ekonominio pasinešimo gyvybinės veikios sritis. Šis lietuvių nusistatymas, klaidingai suprastas, buvo vietos vokiečių vadinamas lietuvinimo darbu ir, gal būt buvo viena priežaščių, trukdžiusių gerų santykių įsigyvenimą.

Kas toliau bus, pareis nuo vokiečių tautinės ir kultūrinės politikos. Jei vokiečiai negriaus, kas ligi šiol lietuviško Klaipėdos krašte įsikūrė, jei paliks lietuviškas mokyklas, kultūrines organizacijas, spaudą, iš uosto augimo ir ekonominės valstybės pažangos gražiai įsisteigusias lietuviškas įmones, santykiai vėl galės taisytis. Juk, be abejo vokiečiai gerai numano, kad kaimyniniai santykiai tik tada gali būti tikrai našūs ir pastovūs, kai jie pagrįsti nuoširdumu ir vienodu abipusiu gerbimu.

Lietuvių tauta parodė, kad jos valstybė išliko gyva, nustojus Vilniaus srities, nemirs ji nustojus Klaipėdos krašto ir natūraliai patogaus išėjimo per jį į jūrą. Lietuvių tauta nežuvo visiškai netekus laisvės, dabar ji jau niekados nežus. Gali žūti valstybės, keistis jų sienos, — gajos ir stiprios tautos nebijo jokių audrų. Tik kiečiau įsigrūdina. Ir klaipėdiškis lietuvis, paragavęs laisvės, jos jau nepamirš. "L.A."

Tėvų Pranciškonų Ordino O.F.M.,

Misijos, Jų Skaitlius, Misijonieriai, Broliai ir Visas Pranciškonų Veikimas, Visame Pasaulyje.

(Tęsinys)

VIII.

DAR KAIKURIOS PIETINĖS AMERIKOS MISIJOS

45) **Peru. Ucaqali Misija:** Šiame Vikarijate randasi 117 kunigų, 72 broliai sėsliai ir 10 novicijantų. Vikarijatas paskyrtas Peru, Šv. Pranciškaus Solaniečio Provincijai. Jis turi 11 vienuolynų ir 2 misijų rezidencijas.

46) **Chili:** Šis Belgijos, Šv. Juozapo Provincijos Misijų komisarijatas, turi 24 kunigus, 10 brolių sėslių, su 5 misijų rezidencijom, kurių misijinis darbas yra dirbamas 5 diocezijose, su sekuliarais kunigais.

47) **Argentina. (a.) Formosa - Chaco Misija:** Yra Misijų Komisarijatas, su 40 kunigų, 71 broliu sėsliu, 11 klierikų, 3 vienuolynais ir 12 misijų rezidencijų. Visa yra vietos vyskupo jūrisdikcijoje. Kadangi ši misija nebeturi nuosavą Provinciją, — tat čia baisiai reikalaujama kuodaugiausia misijonierių.

48) **Argentina. (b.) Saltos Misijų Komisarijatas:** Jis susideda iš 2 vienuolynų ir 3 misijų rezidencijų, ir priklauso Romos Aracoeli Provincijai. Turi 17 kunigų ir 6 brolius sėslius, kurie darbuojasi vietos vyskupo jūrisdikcijoje.

49) **Argentina. (c.) Rio IX Misijų Komisarijatas:** Jis priklauso Ispanijos, Katalonijos Provincijai, ir susideda iš 7 misijų rezidencijų, su 20 kunigų ir 9 broliais sėsliais, dirbančiais vietos vyskupo jūrisdikcijoje.

50) **Sarano Misijų Komisarijatas: Priklauso Valencijos Provincijai Ispanijoje.** Jis susideda iš 5 misijų rezidencijų, su 17 kunigų, ir 5 broliais sėsliais, dirbančiais vietinėse parapijose ir mokyklose.

51) **Bolyvija. (a.) Sacre ir La Pez Nabai:** Yra įsteigti tos pačios Valencijos Provincijos. Čia randasi 2 vienuolynai, su 20 kunigų, ir 8 broliais sėsliais.

52) **Bolyvija. (b.) Tarijal ir Potosi Misijos:** Ši misija su 2 namais, 13 kunigų ir 6 broliais sėsliais, priskirta Šv. Bonaventūro Provincijai Tuscan'e.

53) **Brazilija. Rio Grande Do Sol Misija:** Šis Provincijalis Misijų komisarijatas, yra po Provincijonalio Misijų Komisarijato Provincijos, Olandijoje globa. Jis turi 76 kunigus, 17 brolių sėslių, 12 klierikų, 3 vienuolynus ir 20 misijų rezidencijų.

54) **Šiaurinė Brazilija:**— Ši misija yra valdoma Vokiečių Provincijos, turi 121 kunigą, 107 brolius sėslius, 89 klierikus studentus, 16 novicijantų, 7 vienuolynus ir 11 misijų rezidencijų.

55) **Pietinė Brazilija:** Ši misija turi 11 vienuolynų, 31 misijų rezidenciją, 227 kunigus, 109 klierikus studentus, 160 brolių sėslių, ir 21 novicijantą.

56) **Kuba:** Yra Provincijonalis Misijų Komisarijatas, priklausantis Cantabria Provincijai Ispanijoje, susidedantis iš 2 vienuolynų, 7 misijų rezidencijų, 37 kunigų ir 21 brolio sėslio.

57) **Quatemala:** Tai Provincijonalis Misijų Komisarijatas, priklausąs Cartagena Provincijai Ispanijoje, turintis 2 vienuolynus, 8 misijų rezidencijas, 32 kunigus ir 6 brolius sėslius.

58) **Filipinų Salos:** Ši misija, kurioje yra 55 kunigai, 6 Priorai studentai, 3 novicijantai, pavesta globai Šv. Grigoriaus Provincijai Ispanijoje. Čia misijonieriai darbuojasi vienybėje su sekuliarais kunigais, iš 2 vienuolynų ir 26 misijų rezidencijų.

(Galas)

J. Butkevičius.

VIENUOLEI

Prie rūmų turtuolių puošniųjų
Tu stovi nuvargęs, benami žmogau
Ir lauki tu išmaldos jųjų,
Bet veltui. Jie tavęs niekad neužjaus.

Jiems rūmai, žibučiai ir skambantis auksas,
Jiems perteklių jūros atstoja viską,
Jiems svetimas yra benamiškas skausmas,
Ir tavo, varguoli, skausminga dalia.

Tu alpsti nuo darbo ir vargo dejonių,
Tau širdį suspaudė skausmingi vargai.
O jie?... Gi pavargę iš girtų klajonių,
Ir palaido juoko lyg plėšrūs vilkai...

Tu drebi nuo vargo lyg drebulės lapas,
O alkanas ieškai paguodos pas juos.
Bet tavo paguoda: vien šaltasis kapas
Ir žemėj, varguoli, nerasi tu jos...

Stasys Lenkauskas

Girtuokliavimas, kūniškoji meilė, pavydas ir velnias — visi lygūs tarp savęs. Ką jie užvaldo, to protą pražudo.

Šv. Grigalius

Tiesos Žodis Apie Ispaniją

Sulietuvino UDARNIKAS

Ką tik išėjo iš spaudos labai įdomi 32 pusl. brošiūra "TIESOS ŽODIS APIE ISPANIJĄ". Šioje brošiūroje labai aiškiai paduoda Ispanijos civilio karo pradžios priežastis, karo eigą ir tt. Šią brošiūrą turėtų įsigyti kiekvienas, nes Ispanijos civilio karo klausimas yra aktualus - gyvas. Tuo klausimu visur ir visi diskusuoja. Knygutės kaina tik 10c. Imant nemažiau 50 egz. duodame 50% nuolaidos.

Užsakymus su money orderiu siuskite:

DARBININKAS

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Valstybė Ir Socialinis Klausimas

(Antano Skiriaus disertacija, patiekta Marianapolio Kolegijai, Thompson, Conn., Bakalauro laipsniui gauti).

Kas yra socialinis klausimas?

Iš esmės socialinis klausimas yra gana senas, reikia spėti, kad bus gimęs kartu su žmonijos pradžia. Tiktai socialinis klausimas, kaipo mokslinė definicija yra naujųjų amžių padaras — pradėtas moksliškai spręsti, kai 19 a. mašinizmas atėmė plačiosioms masėms pragyvenimo šaltinį. Tik tada mokslo žmonės pradėjo kurti teorijas, kaip visa tai sutvarkyti, tik tada valstybės vyrai ėmė spręsti, kaip bedarbiams suteikti darbo, tik tada pati visuomenė susirūpino, kaip savo draugus išgelbėti iš bado ir skurdo. Ir tik nuo tada socialinis klausimas įgauna plačią socialinės problemos prasmę.

Socialinio klausimo supratimas yra gana įvairus: vienaip jį vertina komunizmas, kitaip fašizmas, dar kitaip kiti rėžimai.

Bolševikai mano, kad socialinio klausimo pagrinde glūdi nesutaikomas antagonizmas tarp išnaudojamųjų ir išnaudotojų, didelė nepakanta tarp darbininkų klasės ir turtingųjų. Galutinai socialinis klausimas būsiąs išspręstas tik tada, kai klasių kovos keliu revoliucinis proletarijatas nugalėsiąs dabartinę kapitalistinę buržuaziją. Toks kraštutinis galvojimas yra neteisingas.

Rimtesnės sintetinio pobūdžio doktrinos, kurios gerai jaučia žmogaus prigimties ir visuomenės gyvenimo sudetingumą, "socialiniu klausimu laiko visumą materijalinių bei moralinių sunkumų, kurie visuomenėje kyla sąryšyje socialinių klasių ir skurdo buvimu, ir kartu visumą tų priemonių, kuriomis tuos sunkumus galima pašalinti ar bent sušvelninti"... (Pr. Dielininkaitis — Žid. Nr. 2 — 1938).

Kadangi socialinio klausimo svarbiausiu objektu yra darbininkų klausimas, todėl kai kas tiesiog socialinį klausimą vadina darbininkų klausimu, bet tas yra nevisai tikslu, nes socialinis klausimas apima ir negalinčius dirbti: ligonis, vaikus ir senius.

Kas sprendžia socialinį klausimą?

BAŽNYČIA. Prie socialinio klausimo sprendimo daugiausia prisideda Bažnyčia (konfesijos — plačia prasme tariant), visuomenės organizacijos, patys darbdaviai ir valstybės.

Religijos daugiausia prisideda prie socialinio klausimo švelninimo. Konfesijos socialinį klausimą sprendžia evoliucijos būdu. Romos Katalikų Bažnyčia socialinei žmonijos gerovei yra daug padariusi. Ji išlaisvino iš vyro vergijos moterį, panaikino senovės vergiją, prisidėjo prie panaikinimo naujųjų amžių baudžiavos, dabar kovoja prieš asmens teisių varžymą, prieš fašistų smurtą. Ji gina ir savo priešus: a la komunistus ir žydus, pav., popiežiai prašo melstis už žydus, jiems padėti.

Pastarieji popiežiai teisingai išsprendė darbo atlyginimo klausimą. Štai imkim Pijaus XI encikliikas "Casti Connubi", Quadragesimo Anno" ir "Divini Redemptoris".

"Quadragesimo Anno" nesmerkia salarijato, bet sako, "Kad klysta tie (komunistai), kurie mano, tą darbo samdymo sutartį iš esmės esant neteisingu", bet čia pat ir pridedama, "kad šių dienų socialinio gyvenimo sąlygose yra geriau, jei darbo samdymo sutartis yra papildoma bendruomenine sutartimi". Reiškia, "kad ir darbininkai ir tarnautojai tampa tikra prasme nuosavybės bendrininkais arba tam tikrame laipsnyje dalyvauja įmonių vedime ir pelno pasidalinime" (Quadragesimo Anno). Enciklikose aiškiai pasakyta, kad darbininkas gautų šeimyninį ir teisingą atlyginimą, iš kurio galėtų pragyventi jis pats ir jo šeima.

Darbininkų organizacijos. Visuomenė vadovaudamosi artimo meilės jausmais, pati imasi gydyti socialinius skaudulius. Tam ji steigia savišalpos draugijas, fondus, kasas, iš kurių sušelpiami ligos, mirties ir kituose atsitikimuose.

Visuomenė taip pat organizuoja labdarybės draugijas, kurios išlaiko našlaitynus, senelių prieglaudas, beturčių ligonines ir k. Pastaruoju laiku eina pačios visuomenės kova prieš viešą elgetavimą, stengiamasi juos uždaryti beturčių namuose ir čia išlaikyti savo nustatytais, arba padidintais valstybiniais mokesčiais.

Steigiamos profesinės sąjungos, kurios savo nariams padeda surasti darbo, o jei negauna darbo, tai nariai šelpiami.

Darbdaviai. Daugelyje valstybių patys darbdaviai imasi įvairių priemonių pagerinti darbininkų gyvenimui. O tų priemonių, jei nori, suranda gana daug: steigia kompensacijos kasas, randa įvairių būdų darbininkams dalyvauti įmonių pelne, duoda progos net dalyvauti įmonių vadovavime, sudaro galimumų darbininkams įsigyti paprastų ar specialių akcijų, vadinamų darbo akcijomis, kurios jiems ar jų atstovams duoda teisę dalyvauti akcininkų susirinkimuose, būti išrinktiems į vadovavimą ar priežiūros organus ir net gauti atitinkamus dividendus.

Pas Kražių Didvyrius

Surusinimo tikslais rusų valdžia buvo suskatusi uždarinėti katalikų bažnyčias, kai kurias jų paverčiant cerkvėmis. Vienur kitur jiems tas pavyko, tačiau Kražių įvykiai tokią rusinimo politiką sustabdė. Tatai įvyko 1893 m.

Vilniaus General - gubernatorius Orževskis, pravoslaviją priėmęs lenkas, norėdamas rusų carui įsiteikti, įsakė tuolaikiniam Kauno gubernatoriui vokiečiui Klingenbergui uždaryti gražią istorišką mūrinę Kražių bažnyčią. Žemaičiai rašė prašymus, maldavo caro ir carienės ir kitų aukštų pareigūnų, bet niekas negelbėjo. Ir tuomet ne tik vieni kražiečiai, bet beveik visa Žemaitija nutarė stoti į kovą ir bažnyčią uždaryti neleisti. Apie tas kruvinas ir didvyriškas kovas anuo laiku rašė viso pasaulio spauda. Pernai rašytojas Jonas Marcinkevičius parašė apie Kražių įvykius "Kražių skerdynės" dviejų tomų gražų romaną, už kurį laimėjo katalikiškos visuomenės KVC 2000 litų literatūros premiją. Kražių įvykiai tada ir Amerikoje buvo garsūs; keletas dalyvių ir jų artimųjų yra net užjūrin pabėgusių. Įdomu dabar patirti įspūdžių ir pasikalbėti su dar užsilikusiais Kražių didvyriais seneliais.

Rodos, mažai kuo skiriasi Kražiai nuo kitų Lietuvos vietų. Ir gamta tokia pati, ir upelis, ir bažnyčia, tačiau jau įvažiavus į miestelį, pamačius gražų ąžuolyną, tuojau sukyla širdyje kažkas nepaprasta. O dar nepaprastesni tie žmonės: ramūs, tarp savęs nesivaidiją, vaišingi ir gyvena savo didžiąja praeitim, kaip niekur kitur. Lietuvoje. Pirmiausia teko sutikti visai pražilusį senelį Urboną, Kražių skerdynių dalyvį. O jis prisiminė tą įvykį:

— Kai mus jau du šimtai kazokų, su arkliais įjojusių į bažnyčią, išvaikė, tai penkiasdešimts kazokų jodinėjo po miestelį, gaudė bizūnais, kalavijais paženklintus žmones ir varė pas gubernatorių. Ties Kražante būrys kazokų pasivijo bebėgančius, bet šie puolė į vandenį, plaukė, klampojo, nors vanduo buvo ledeliu apsiklojęs. Iš kai kurių trobų net prolangus mėtė pusgyves moteris ir vaikus. Ties bažnyčia buvo surinkti 225 basliai ir vėzdai, kurie dar labiau kazokus bei žandarus suerzino. Ir jie nesigailėjo net mirštančiųjų. Prie valsčiaus jau buvo suvaryta apie 400 žmonių. Moterys vaitojo, vyrai dantis griežDami laukė savo likimo. Kai mus nuvedė prie valsčiaus namų, išėjo gubernatorius ir žandarmerijos rotmistras. "Prisipažinkite kiekvienas atskirai", toriusrūsčiai sugirgždėjo gubernatoriaus balsas. Visi tylėjo. "Prisipažinkite bent tie, kuriuos aš pažįstu". Tyla. Tik kojos sukaukšėjo, nosys sušnypštė. "Tu dalyvavai metiežė?, pirmiau kreipėsi gubernatorius į Žūtautą. "Aš buvau bažnyčioje", atsakė jis. "Bažnyčioje? O ar aš neliepiau jums išeiti? Na, pažinsi dabar, kad esu gubernatorius. Veskite į vidų — po dvidešimt!" "Klausau", atsiliepė keletas stražnikų. "Ir moterys drauge, tegu pamato, kai vyrai bizūnų gaus". Gubernatorius įėjo į vidų. Jau buvo atvykęs Raseinių apskrities gydytojas Vasilenka ir kiti vyresnieji laukė. "Krėskite jiems bizūnų! Bizūnų, kiek lenda!" sušuko gubernatorius šelte šėldamas. Šonuose buvo pastatyti suolai, kertėje stovėjo pulkelis moterų, dešinėje vyrai. Kazokai su stražnikais laikė bizūnus rankose, laukdami įsakymo.

Stražnikų laikomą guldydavo ant suolo, nuogai nurengdavo, surišdavo kojas ir krėsdavo po 15, po 30, o kai kuriems net po 60 bizūnų.

— Kalba, kad pats gubernatorius skaičiavo kirčius?

— O kaipgi, skaičiavo ir vis šaukė: ar dabar pripažįsti gubernatoriaus valdžią?

Atsimenu, kaip mano kaimynas Rimgaila, dabar jau a. a. miręs, priėjo prie suolo sugniaužęs kumštis. "Bene šitas su spragilu švaistės?" paklausė gubernatorius isprauniką Vichmaną. "Rodos jis". "Pas ausį veidas perskirstas, tas pats. Duoti tam valkatai penkiasdešimt bizūnų". Puolė prie Rimgailos stražnikai, užlaužė ant nugaros rankas ir parmetė ant suolo. Rimgaila pokštelėjo kakta į lentą, kaip į akmenį. Vienas smūgis, kitas, trečias, dešimtas. Aptemo galvoje, suzvimbė. Skausmas toks pašėlęs, tartum sveikus dantis traukiotų, sukaustė Rimgailą bematant. Jis nešaukė, tik aičiojo tyliai, dusliai, purtėsi ištrūkti. Gavęs dvidešimtą apalpo. Gydytojas, pačiupinėjęs pulsą, mostelėjo ranka. "Apsimeta. Galite dar krėsti". "Dar dvidešimt!". "Jūsų viršenybe, jau kaulai". "Darykite, kas įsakyta!", pripuolė gubernatorius ir suskaičiavęs dvidešimt čakštelėjimų į kruviną mėsą, įsakė Rimgailą nuvesti į kampą. Moterys suklykė puolė ant kelių, tiesė rankas į gubernatorių. Jis siuto, siuto lyg laukinis azijatas, be mažiausio gailesčio.

— Kalba, kad ir nėščias moteris mušė?

— Ką tie azijatai žiūrės. Alužienė nuo Šiaulių, kampininkė, klykė, žegnojosi, slinko keliais prie gubernatoriaus, rodė esanti nėščia. Klingenbergas tik trypė kojomis, o į kazokus laidė piktus žvilgsnius. "Nieko, matuška, greičiau gimdysi", nutvėrė ją plakikai ir užvertė ant kruvino suolo. O moterys cypė, o šaukės visų šventųjų! Dvidešimt vieną bizūną gavusi, žnektelėjo ant grindų ir nešvarios putos ėmė sunktis pro sukąstus, girgždančius dantis.

Ilgai dar senelis Urbonas pasakojo tokių graudžių dalykų.

— Ar daug jūsų buvo areštuota ir teisiamų? — pagaliau paklausiau.

— Berods, šimtas dvylika.

— Ar sunkiom bausmėm nubaudė?

— Vienus po 10 metų, kitus į Tobolsko guberniją, o kitus ir lengviau. Ponai kalbėjo, kad pats Danijos karalius už mus užsistojo.

— Sunkiai, tur būt, dabar gyvenat senatvėje?

— Žemėje vis ne danguje. Diena sunkesnė, diena lengvesnė, — šyptelėjo senelis. — Bet tik nepalyginsi, kaip ankščiau gyvenom. Rodos, nė peklos knygose nėra tiek prirašyta, kiek mes nuo ruskio iškentėjom. Bet nepasidavėm, ir laimėjom. Dar, ačiū Dievui, pusbrolį, kuris Kražių skerdynėse dalyvavo, Amerikoje turiu. Kokį dolerį kada atsiunčia... VDV.

Fair Premiere Queen

Miss Audrey Anderson of Oakland, Calif., took the trophy awarded for beauty in a California World's Fair contest to select the Queen of the Premiere Festival. Here Miss Anderson is presented with the trophy by Leland W. Cutler, president of the Exposition on Treasure Island, at a formal reception.

Kaip D-ras Basanavičius Atvertė Šnipą

Dr. J. Basanavičiaus gimtųjų Ožkabalių apylinkės nepaprastai gražios. Tiesa, čia labai plačių miškų nėra, užtat gausu ištisomis virtynėmis aukštokų kalnelių su stačiais skardžiais. Prie pat Basanavičių namų yra seni kapai. Kas čia buvo laidojama, nežinia. Pasakojama, kad ten buvę laidojami prancūzų kariai, mirę nuo užkrečiamų ligų ar šalčių. Jaunam Basanavičiui pasakojimai, kaip kapuose kažkas naktį dejuojąs, pinigus skaitąs ar ant greitų žirgų jodinėjąs, sukeldavo nemaža ir baimės.

Iš čia į rytus, gal už trijų kilometrų, prie nedidelio Aistos upeliuko stovi aukštas piliakalnis. Jis iš trijų pusių supamas Aistos, o iš ketvirtos — didelės daubos su plačiais išsikerojusiais šimtamečiais uosiais, liepomis. Rytinė piliakalnio pusė yra nugriuvusi ir labai stati. Čia prie pat krašto neįmanoma prieiti: tuoj galima nugriūti. Pasakojama, kad piliakalnis senovėje buvęs apmūrytas akmenimis. Vėliau, prasidėjus baudžiavai, žmonės turėję akmenis nuvežti ir pastatyti ponui visus akmeninius trobesius. Jaunasis Basanavičius šio piliakalnio kiekvieną vietelę buvo išvaikščiojęs, prisvajojęs apie savo tautos garsingą praeitį, kas vėliau atsispindi jo raštuose.

Tiek mažas vaikas būdamas, tiek iš gimnazijos atostogų grįžęs, Basanavičius ištisus vakarus vaikščiodavo aplink Ožkabalių ir Grajauskų kalnus, iš kur dar ir šiandien matyti žavus reginys.

Prieinu kiemą. Suradęs šeimininką, pasisakau, ko atėjęs. Permetęs akimis bendrą sodybos vaizdą, kartu su šeimininku einu į trobą. Įėjęs vidun, galvoju, kad čia Dr. Basanavičius gimė, augo ir nevienas atostogas praleido. Nepaprastas įdomumas mane apima. Troboje sėdi sena moteris. Štai kokiose bakūžėse didvyriai gimsta.

— Gal apie daktarą jūs ką nors žinote? — klausiu.

— Atsimenu, kai dar parvažiuodavo. Ne vieną kartą pinigų palikdavo.

— Ar dažnai parvykdavo daktaras?

— Kartais labai retai. Mat, valdžia jį persekiodavo. O kai parvažiuodavo, be darbo nė valandėlės nesėdėdavo: kažką rašydavo per dienų dienas, išvaikščiodavo laukus, lankydavo piliakalnius. Parsinešdavo senų pinigų, akmeninių kirvių. Nepaprastas buvo žmogus. Jam Lietuva daugiau už sveikatą rūpėjo. Kai dar buvo jaunas, su savo broliu Vincu rankiojo pasakas. Be to, jis mums aiškindavo, kam būdavo pilami piliakalniai, kodėl juos supo upės ar mūro sienos. Mes tik klausydavome, bet daug ko nesuprasdavome. Dažnai jis užsimindavo apie lietuvišką laikraštį, apie atgimstančią Lietuvą. Tačiau mes to nesupratome.

— Kai parvažiuodavo daktaras, — tėsė senelė,— apylinkių žmonės eidavo gydytis. Paklausus, kiek imsiąs, atsakydavo: "Eik ir dirbk savo darbą. Matai, kaip prastai ūkininkai dirbą žemę". Jau tada Basanavičius mokė žmones, kad reikia keisti sėjomainą, reikia kelti ūkį ir tt.

Moteriškė pasakoja, o aš galvoju, kad, rodos, tai negalėjo būti taip neseniai, o turėjo vykti tai prieš porą šimtų metų, — taip dabar viskas Lietuvoje pakitėjo...

Išsišneku su šeimininku.

— Jūs čia ir šio ir to klausinėjate apie daktarą. Aš dar jį puikiai prisimenu. Ot, rodos, jis man gyvas vaikščioja apie trobas ir pasakoja, kokia galinga buvo Lietuva nuo jūrų marių iki vandenynų.. Taigi ot, 1904 m. daktaras sugrįžo iš užsienio į Lietuvą. Žandarai jį norėjo suareštuoti. Daktaras pasislėpė Garliavoje pas kažkokį vaistininką. Po kurio laiko miestelio moterėlės daktarui pranešė, kad slankiojąs kažkoks ponaitis, gražiai apsirengęs, ir teiraująsis, ar nematę kas daktaro su barzda. "Na, aš eisiu su juo pasikalbėti", — tarė dr. Basanavičius. Ar jis lietuviškai kalba? "Taip".— Vakare Basanavičius išėjo į gatvę. Staiga susitiko žmogų ir stabtelėjo: "Girdėjau, tamsta su manim nori susipažinti?" — staiga paklausė Basanavičius. Nepažįstamasis neteko žado. "Oi, ne... Aš — kupčius", — pasakė šnipas lietuviškai. — "Savo broliais kupčiauji?! Gėda! Iš kur esi kilęs?" Šnipas nuleido galvą ir virpančiu balsu tarė: "Iš... Virbalio." — "Matai, mudu beveik kaimynai. Jei neturi iš ko gyventi, aš duosiu. Lietuviai turime būti broliai, o ne išdavikai", — tarė daktaras.

Vėliau tas šnipas tapęs veikliu lietuviu ir iki mirties atgailavęs už savo piktą norą išduoti rusams daktarą Basanavičių.

VDV.

METINIS
Marianapolio Kolegijos Studentų
VAIDINIMAS
DRAMA
"Už Tėvynės Laisvę"
MUZIKA — KALBOS — DAINOS
Bus vaidinama
NORWOOD, MASS. — Gegužės 7 d., 7:30 val. vakare,
— Parapijos svetainėje.

Kaip tokių įmonių klasinis pavyzdys yra Anglijoje "South Metropolitan Gas Company", kurioj dalyvavimas pelne kartu paverčiamas ir darbo akcijonariatu. Taip pat dalyvavimas pelne jau yra taikomas ir J. A. Valstybėse apie 100 didelių įmonių. Jei dauguma pasaulio įmonių savininkai nustotų per didelio pelno godumo ir labiau atjaustų darbininkų interesus, tai socialinis klausimas žymiai palengvėtų spręsti.

Valstybė. Kaskart didėjant bedarbių skaičiui, didėja ir neramumai, streikai, demonstracijos su šūkiais: "duokit mums darbo, duokit mums duonos". Todėl buvo priversta ir pati valstybė socialinį klausimą daug skubiau, atydžiau spręsti, ji buvo priversta padaryti atitinkamų ir gana radikalių socialinių reformų, buvo priversti išleisti visą eilę naujų įstatymų.

Čia ir sustosime kiek plačiau peržvelgti valstybių priemones sušvelninti socialinį klausimą, t. y. sumažinti piliečių skurdą, aprūpinti juos darbu ir pragyvenimo minimumu.

I. Valstybės paskirtis

"Valstybė, būdama paskutinė šeimų sąjunga, tobula ir savistovė bendruomenė, kuri yra ir nepriklausomas socialinis kūnas, besistengdama apsaugoti savo narius, taip pat stengiasi visomis priemonėmis aprūpinti laikinę jų gerovę. Kaip matome, valstybė jau iš savo esmės turi rūpintis ne savo, nes kaipo tokia, be žmonių ji neegzistuotų, bet visų narių, visų piliečių, žmonijos gerove".*)

*) The Morality of Modern Socialism" — Rev. John J. Ming, S. J.

Valstybė saugoja nuo vidaus ir išorės priešų. Taip pat valstybė turi eiti saugumo pareigas; ji turi piliečius apsaugoti nuo vidaus ir išorės (svetimų valstybių) priešų. Tam vykdyti valstybės turi sudariusios policijos kadrus ir didelius skaičius gerai ginkluotos kariuomenės.

Valstybė turi teikti viešus patarnavimus. Valstybė rūpinasi ir visuotiniu krašto kultūrinimu, švietimu, viešaisiais patarnavimais, paštu, keliais, mokyklomis ir k.

II. Valstybių pastangos perdidelį turtingumo kontrastą išlyginti

Žemės reformos. Iš po ilgos baudžiavos Europos valstybėse žemės nuosavybė buvo pasiskirsčiusi labai neproporcingai. Didžiuliai dvarai gulėjo mažai išnaudojami, apleisti, neproduktingi, juos savininkas pavesdavo samdytam asmeniui — ūkvedžiui tvarkyti visą ūkį, šis atlikdavo tik pareigą, bet nesirūpindamas ūkio pažanga, bei darbo meilės, be prisirišimo prie žemės. Tuo tarpu buvo daugybė bežemių, mažažemių, kurie trokšte troško žemės sklypelio, kurie rūpinosi krašto kultūra, gerove, kurie norėjo dirbti ir gyventi, bet neturėjo progos. Todėl Europoj tuoj po Didžiojo Karo įvairiose valstybėse prasidėjo žemės reformos. Imkim Lietuvą. Štai koks buvo žemės pasiskirstymas prieš 1918 m.

"Etnografinėje Didžiojoje Lietuvoje žemės buvo 7,525,979 dešimtinės, kurią valdė: valstiečiai — 3,773,529 deš., dvarininkai — 2,708,419 deš., valdžia — 820,920 deš., miestai — 199,847 deš. ir dvasiškija — 18,085 deš. Apie 50—60% visos žemės priklausė mažiems ir vidutiniams žemdirbiams, kurie sudarė 98% visų gyventojų, o tuo tarpu antrąją dalį — 50 — 40% valdė tik 2% dvarininkų, kurie turėjo nuo 100 iki 10,000 dešimtinių. Tai nenormalumas! Viso gyventojų tuomet buvo Did. Lietuvoje 4,307,800 žmonių, valsčiuose gyveno 3,805,100, iš jų turėjo žemės 2,525,243, mažežemių — 175,034, o bežemių buvo priskaitoma virš milijoną žmonių".*)

*) "Socialinis klausimas" — Vysk. K. Paltarokas.

Tokiose aplinkybėse buvo neįmanomas produktingas žemės ūkininkavimas ir daugiau kaip vienas milijonas darbingų žmonių vos vegetavo be duonos ir be pastovaus darbo, arba buvo sunkiai išnaudojami nepaprastai ilgomis darbo valandomis ir mokant menkus atlyginimus.

Todėl 1919-1927 m. laikotarpyje buvo padaryta žemės reforma ir išdalinta dvarų apie 720,000 ha. Apie 7,000 beturčių, bežemių, bet pasidarbavusių Lietuvai, kovotojų už jos nepriklausomybę, gavo žemės maždaug po 6—25 ha kiekvienas, ir jos vaisiais gali užtikrinti šeimos išlaikymą.

Darbininkų kolonijos. Miestų fabrikų darbininkai, turį dideles šeimas, skurdo išnuomuotas mažose ir nehigieniškuose butuose. Valstybė toms gausioms ir darbščioms šeimoms atėjo pagelbon — pradėjo statyti namelius ir juos duoti ilgamečiam išsimokėjimui. Pav., Lietuvoje, Klaipėdoje, Smeltėje 1937 m. išaugo didelis darbininkų kvartalas, Šventojoj ištisas žvėjų miestelis, Jakų dvare, ties Klaipėda, darbininkų kolonija. Visuose pramonės miestuose pastebėsime nuošaliau vienodų namelių virtines ir prie jų atitinkamus žemės sklypelius, daržus — tai darbininkų kolonijos, kurias pastatė arba valstybė, arba privatinės bendrovės, arba organizacijos.

Kreditai amatninkams, prekybininkams. Neturtingiems amatininkams šelpti įsteigiami specialūs amatininkų bankai, kurie duoda kvalifikuotiems amatininkams įrankių įsigijimui ilgalaikius, beprocentines paskolas. Taip pat remiami ir smulkieji prekybininkai, kooperatininkai, sumažinant ar visai atleidžiant nuo valstybinių ir apyvartos mokesčių, teikiant jiems reikiamų kreditų ir panašiai.

(Bus daugiau)

KAS GIRDĖTI LIETUVIŲ KOLONIJOSE

"Garso" Redaktoriui Matui Zujui Pagerbti Bankietas Šauniai Pavyko

WILKES-BARRE, Pa. — Balandžio 24-tą, Redington viešbuty, Wilkes-Barre, įvyko p. Matui Zujui, "Garso" Redaktoriui, pagerbti bankietas. Bankietas pradėtas malda, kurią sukalbėjo buvęs LRKSA Dvasios Vadas kun. J. Kasakaitis, ir Amerikos tautiniu himnu, muz. J. Stulgaičiui palydint pianu.

Po "darbymečiui", kuomet ne tik skanūs valgiai, kuriuos pasigardžiuodami sveteliai ir viešnios "sudorojo", bet ir lėkštės dingo vikriose patarnautojų rankose, viešbučio salė suskambėjo mūsų liaudies dainų aidais. Publikai pianu pritarė muz. J. Stulgaitis. Smagiai padainuota keleta mūsų liaudies dainelių.

Rengėjų Komiteto pirmininkas, LRKSA Sekretorius V. T. Kvetkauskas trumpai paaiškinęs bankieto tikslą, pristato toastmasteriu, buv. Sus-mo Dv. Vadą kun. J. K. Miliauską. Gerb. kun. Miliauskas be kitko savo trumpoj kalboj pabriežia, kad šiame klony minėta įvairios sukaktys, bet pirmu kartu šio klonio istorijoj minima lietuvio laikraštininko sidabrinis jubiliejus. Be to nurodė didelę laikraštininko reikšmę savo tėvynei, kurią tinkamai pajėgs įvertinti gal tik istorikai, nes laikraštininkų ir laikraščių dėka palaikomas ryšys tarp senosios tėvynės ir išeivijos.

Pristatomas kalbėti buv. Susivienymo Sekretorius J. B. Šalūnas. Pabriežė kad nuo 1916 metų užsimezgė jo ir solenizanto artimos pažintys dirbant Vyčių organizacijos centre ir su maža pertrauka jiedu greta dirbo visuomeninį darbą. Nurodęs sunkias laikraštininko pareigas, ypač lietuvių tarpe, pareiškė džiaugsmo, kad solemnizantas sulaukė laimės minėti sidabrinį jubiliejų.

Toastmasteris pristato kalbėti vieną iš seniausių Scrantų diecezijos kunigų, buv. Sus-mo Dvasios Vadą kun. J. Kasakaitį. Kalbėtojas nurodo sunkias laikraštininko pareigas, būtent, reikalą turėti didelį taktą ir begalo slidžią plunksną, kad vadovaujamai visuomenei įtikus ir nesusilaukus pasmerkimo. Faktas, kad solenizantas prie vieno laikraščio išbuvo 13 metų liudija, kad jis tas reikiamas gerąsias ypatybes turi. Palinkėjo testi pirmtakūnų švietėjų pradėtą darbą.

Buv. Luzerne apskrities teisėjas Hon. John S. Fine pasakė labai gražią kalbą. Jis perskaitė anglų kalboj išverstą mūsų tautinį himną. Kalbėtojas mūsų himną palygino prie švyturio, iš kurio spindi regėjimas, šviesa, genijalė išmintis ir trykšta tikrai krikščioniška šviesa. Kadangi toastmasteris kun. J. K. Miliauskas pasigrožėjęs p. Fine gražia kalba pareiškė pageidavimą, kad kalba tilptų mūsų spaudoj, ir, kaip teko patirti, p. Fine savo kalbą pažadėjo paruošti spaudai, tad aš nuo komentarų susilaikau.

Pristatomi populerūs wilkesbariečiai "driskiai", keturi dainininkai broliai Jančarai. Jie padainavo tris linksmas dainelės, būtent, "Vai Kaip Kietos Šeimininkių Širdys", "Vieni Tai Eina Riešutaut..." ir "Blyynai". Jiems akompanavo p-lė Barkauskaitė. (Minėtos dainelės yra kun. J. K. Miliausko kūriniai ir, kaip teko patirti, sekantį rudenį jas galės dainuoti ir kitų kolonijų lietuviai, nes kun. Miliausko veikalai būsią išspausdinti atskirose knygelėse). Publika dainininkams atsidėkojo gausiomis katutėmis.

Rengėjų vardu solenizantą gražiai pasveikina LRKSA Iždininkas J. Joneika ir įteikia jam dovaną (rašomąjį setą), o p-lė Adėlė Urbonavičiūtė, Centro Raštinės darbininkė, poniai Zujienei gėlių puokštę.

Toastmasteris perskaito ilgiausią virtinę solenizantui sveikinimų telegramomis ir laiškais.

Muzikų - vargonininkų vardu sveikina J. Stulgaitis ir įteikia solenizantui dovaną, irgi rašomąjį setą. P. Stulgaičio solenizantui pageidavimas, kad apie muzikus, kaip ir apie nabašninkus, "Garse" ir ateity būtų rašoma tik "gerai arba nieko", dalyviuose sukelia linksmą nuotaiką.

Kalba Gedimino Ordino Kavalierius adv. Jonas S. Lopatto. Jis sumini solenizanto nuopelnus, pradedant mokyklos suolu, pasirįžtant tėvynę ginti kardu ir iki šių laikų. Tėvynė, anot kalbėtojo, tokių veikėjų neužmiršta. Neužmiršo ir solenizanto. Perskaito Krašto Apsaugos Ministro ir Šaulių Sąjungos vado raštą ir prisega prie krūtinės Šaulių Žvaigždę. Tuo momentu publika sustoja ir solenizantą sveikina aplodismentais. P-nas Lopatto linki, kad įteiktoji žvaigždė šviestų solenizantui ateities kelius.

Kalba pats solenizantas p. M. Zujus. Jis pareiškia, kad jei jis ir kiti šiandien yra tuo kuo jie yra, tai dėka pirmiesiems pijonieriams, iš kurių jie galėjo tautinės stiprybės pasisemti. O pats ryškiausias jo gyvenimo perijodas, tai Seinų mokykla. Ten jis buvo užgrūdintas ir išėjo į pasaulį susipratusiu lietuviu. Tais laikais jis ir jo kolegos noriai keldavo anksti sekmadienio rytą ir eidavo į lietuviams skiriamas pamaldas. Bet nesnaudė ir lenkų chuliganai ir jie ėjo į lietuviams skirtas pamaldas. Bet jie, vietoj maldaknygės, kišeniuose nešdavosi peilius ir buožes ir retas kuris lietuvis mokinys nuo tų jų įnagių nenukentėjo. Einant į bažnyčią reikėjo bijoti lenkų chuliganų, o mokykloj prieš savo norą giedoti carui himną. Bet ir čia pasireiškė jame savaip nugiedojus himną iš mokytojo rankų iškritęs smyčiolas, o pats mokytojas tulam laikui nustojo žado. Už tokį elgėsį jam gresė "išlėkimas" iš mokyklos. Iš mokyklos jis tuomet "neišlėkė", bet išlaikius kvotimus į dvasinę seminariją, valdžia netvirtino ir prisiėjo "lėkti" į Ameriką. Galop nuoširdžiai padėkojo rengėjams už pokylio surengimą ir atsilankiusiems svečiams bei viešnioms.

Dar solenizantą sveikina jo žmona p. Zujienė savo ir vaikučių vardu ir nuoširdžiai dėkoja už suteiktas dovanas.

Bankietas baigtas malda ir Tautos Himnu.

Ypatingas supuolimas, kad minint laikraštininko sukaktį ir toastmasteris ir kalbėtojai irgi buvo literatai - laikraštininkai. Visiems žinoma, kad kunigai Miliauskas ir Kasakaitis yra literatai, bet ne visiems žinoma, kad jie abu yra buvę redaktoriai ir kad kun. Kasakaitis jau 40 metų kai dirba literatinį darbą. O adv. J. S. Lopatto 1909 m. yra buvęs "Draugo" administratorium. "Draugas" tuomet išeidinėdavo iš Wilkes-Barre.

Po bankieto Ed. Rinkūno orkestras iš Scrantono grojo valcus ir smagias polkutes.

Svečiai bei viešnios, linksmi ir pakiliam ūpe išsiskirstė į namučius, kai kurie jau po vidurnakčio. *A. iš N.*

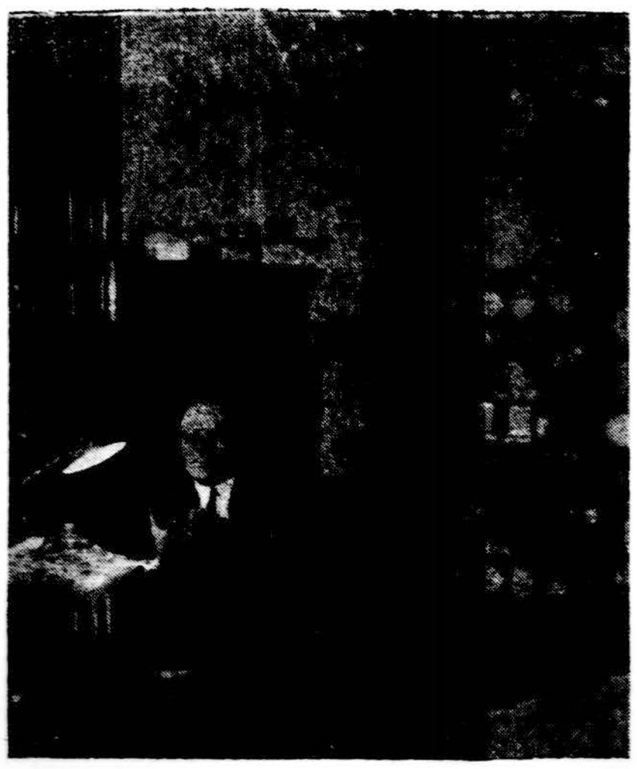

Juozas Dilis, Seniausias So. Bostone Laikrodininkas

Juozas Dilis savo krautuvėje jau ruošia ir riktuoja mokyklos užbaigimo dovanas. Jis sako, kad šįmet savo auksinių daiktų krautuvėje turėsiąs labai didelį ir platų dovanų pasirinkimą. Jaunavedžiai, kurie manote pirkti savo sužadėtinėms žiedus, kreipkitės pas Juozą Dilį, nes iš jo pirkdami sutaupysite didelį nuošimtį. Juozas Dilis užlaiko savo krautuvę "Darbininko" name, 366 W. Broadway, So. Bostone, ant 3-čių lubų.

GEGUŽINĖS REIKALU

Jau buvo per spaudą pranešta, kad LDS Naujos Anglijos Apskričio GEGUŽINĖ įvyks gegužės 30 d., š. m., Romuvos parke, Montello, Mass. Jau išrinkta ir darbo prezidiumas. Nustatyta pirmosios veikimo gairės ir darbas po komisijas yra varomas su visu greitumu ir stropumu. Reikia pastebėti, kad šiais metais Gegužinės rengimo vadovybė yra rankose čia gimusių nuoširdžių jaunuolių. Norėtųsi supažindinti visuomenę su mūsų rengiamosios Apskričio Gegužinės rengėjais jaunuoliais. Pavyzdžiui, pirmininku yra išrinktas Mykolas Grigas. Tai yra gimęs ir augęs Montelloje jaunuolis. Baigęs Brocktono High School ir Studijavęs Rhode Island State College. Kada Mykolas Grigas lankė High School, jis buvo Brocktono sportininkų bėgikų žvaigždė ir gaudavo daugiausia point'ų savo pasižymėjimuose. Jis buvo pakviestas į Brocktono YMCA, kur vadovavo kaipo aukščiausias laipsniais sportininkais visiems sporto reikalams. Jis greitu laiku gavo darbą Bridgewater State Prizon, kaipo Guard. Vėliaus jis gavo paaukštinimą ir perkeltas į Norfolk pataisos kalėjimą, kur ir lig šiol dirba, kaipo kalinių auklėtojas. Jis, pavyzdžiui turi apie 50 jaunuolių kalinių ir jo darbas su jais gerai susipažinti, juos suprasti, ir susižinoti, kas ir kokios silpnybės atvedė tuos jaunuolių kalinius į kalėjimą. Pažinus tų kalinių prasikaltimo silpnybes, jo darbas įskiepyti tam kaliniui pasitaisymą, kad jis išėjęs iš kalėjimo daugiau nenusikalstų. Be to, Mykolas Grigas, keli mėnesiai atgal laikė Brocktono mieste egzaminus į policininko vietą gauti. Iš 40 kandidatų laikiusių egzaminus, M. Grigas išlaikė aukščiausiuoju laipsniu. Reiškia gavo daugiausia points. Tokiu būdu M. Grigas yra pirmas ant listo gauti policininko vietą Brocktono mieste. Reikia tik linkėti Mykolui sveikatos, kad jis savo taip gražų darbą ir toliau dirbtų. Jis yra didžiai nuoširdus ir LDS organizacijai. Jis per ištisą eilę metų, kada tik buvo rengiama LDS Naujos Anglijos Gegužinė Romuvos parke, Montelloje, jis visuomet buvo sporto programos vedėjas. Jis turi ištisą eilę sportininkų draugų ir jam jie visi reikale ateina į pagelbą išpildyti bet kokią sporto programos dalį. Reikia tik džiaugtis mums darbininkams, kad toks žymus jaunuolis darbuojasi mūsų eilėse. M. Grigas turi labai ramų ir gražų charakterį. Jis nieko nėra neįžeidęs žodžiu ir savo elgėsiu. Niekuomet nepasikarščiuos ir niekuomet neužsigaus. Jis visuomet rūpinasi pamiršti savo asmens reikalus, bet su visu stropumu dirba, kad visi kiti jo darbu būtų patenkinti. Reikia didžiuotis turint Mykolą LDS Naujos Anglijos Apskričio Gegužinės pirmininkų. Tad verta visiems iš anksto padaryti intenciją, kad atsilankius į ją ir tuo pačiu pareiškus įvertinimą jaunuolio pastangoms. *Rap.*

MONTELLO, MASS.

Mykolas Grigas,

LDS Naujos Anglijos Apskričio Gegužinės Rengimo Komisijos pirmininkas. Gegužinė, kaip jau buvo spaudoj ankščiau pranešta, įvyks gegužės 30 d., š. m. Romuvos parke, Montello, Mass.

Sekmadienį, bal. 30 d., š. m. 9:00 val. ryte LDS darbininkai minėjo savo organizacijos globėjo šv. Juozapo šventę. Ryte visi susirinkę į Šv. Roko parapijos svetainę susitvarkę "in corpore" maršavo į bažnyčią, kur išklausė šv. mišias ir pamokslo.

Vakare LDS 2-ros kuopos iniciatyva įvyko prakalbos. Kalbėjo keliais trumpais perijodais kleb. kun. Jonas Švagždys, LDS Centro pirmininkas; p. J. Kumpa, "Darbininko" raidžių rinkėjas ir kun. Jonas Vaitekūnas, Providence lietuvių par. klebonas. Visų temos sukėsi apie darbo žmonių reikalus ir spaudą. Reikia pažymėti, kad montelliečiai yra susirūpinę sudaryti savo kolonijos vardu šimtinę, kad išpirkus vieną notą "Darbininko" naujos mašinos fondo. Girtinas ir pavyzdingas dalykas. Ir čia pat šiame susirinkime padarė tam tikslui kolektą, kuri ir sudarys pradžią menamos notos. Buvo prisiminta kalbėtojų, kad mašina ligi šiol nėra pakrikštyta. p. Kumpa pažadėjo kviesti montelliečius į krikštynas naujos mašinos taip greit, kaip tik bus prirengta tam laikas ir nustatyti krikšto būdai. Manoma, kviesti į krikšto tėvus ištisą eilę kūmų ir krikštynų rėmėjų. Bet apie tai bus pranešta vėliau.

Reikia pažymėti montelliečių geri norai ir užsimojimai. Gal reiktų kėlimas to jų užsibrėžto fondo pakreipti kita vaga. Kolektos salėse šiais laikais nėra sekmingos ir jos nepraktiškos. Geriau auginti fondus parengimų keliu ir tai susimetus į krūvą kelioms draugijoms.

Žmonių ūpas salėje buvo labai geras ir pakilus. Montelliečiai linksmai nusiteikę ir visi įdomavosi kalbomis. Svečių tarpe matėsi Kun. J. Petrauskas, kun. F. Norbutas, p. P. Bartkevičius, p. P. Virmauskas, organizacijų pirmininkai: p. J. Treinavičiai, p. K. Grigas, ir kiti veikėjai ir darbuotojai. Gražu, kaip kolonijoje jaučiama darbo harmonija. *Rap.*

Paieškejimai Nr. 100

Lietuvos Konsulatas Čikagoje paieško sekančių asmenų:

Augustauskio, Stasio, s. Stanislovo. Amerikon atvyko 1910 ar 11 metais, gyveno Chicagos mieste. Neva miręs.

Avižinio, Prano, kilusio iš Šilinų km., Kauno apskr. Amerikon atvyko prieš didįjį karą, gyveno Chicagoj ar apylinkėse.

Černiauskio, Jono, gyvenusio Chicagoj. Atvyko Amerikon prieš didįjį karą.

Grigaliūno, Jono. 1927 m. gyveno 10159 S. Michigan ave., Chicago. 1931 m. adresas buvo P. O. Box 211 ar 214, South Chicago.

Kibartų, Prano ir Kazio, iš Telšių apskr. Pranas pirmiau gyveno Worcester, Ohio, o Kazys Philadelphijoj.

Knukštaitės, Paulinos, kilusios iš Nugarės km., Telšių apskričio. Amerikon atvyko apie 1912 m. Gyveno Chicagoje, W. Pullmane ir 18th St. kolonijose.

Krištanavičiaus, Juozapo. 1909 m. atvyko Amerikon. Dabar apie 65 m. amžiaus. Gyveno Worcester mieste. Sakoma vėliau persikėlė Chicagon.

Nemčiauskų, Antano ir Ipolito, kilusių iš Kaltinėnų valsč., Tauragės apskr. Amerikon atvyko prieš karą. Antanas gyveno Detroite.

Noreikų, Kazio ir Jokūbo, kilusių iš Kvedarnos apylinkės. Amerikon atvyko prieš didįjį karą. Gyveno įvairiuose miestuose. Jiems priklauso brolio Liudviko palikimų dalis.

Šalkausko, Adomo. Apie 68 m. amžiaus. 1902 m. atvyko Amerikon, gyveno Chicagoje. Sakoma vėliau persikėlęs į St. Louis miestą.

Savicko, Vlado. Amerikon atvykusio 1913 m. Apie 50 m. amžiaus. Kilęs iš Piliakalnio km., Trakų apskr. Gyveno New Britain mieste ir vėliau Clinton, Indiana. Dirbo anglių kasyklose.

Stankevičių, Felikso ir Juozo. Prieš karą atvyko Amerikon. Abu gyveno Chicagoje.

Ūso, Antano. 1914 m. atvyko Amerikon. Gyveno Devils Lake, North Dakota.

Veželio, Andriaus, gyvenusio Lowell, Mass. 1922 m. persikėlė į Worcester, Mass.

Aukščiau suminėtieji asmenys arba apie juos žinantieji prašomi tuojau atsiliepti.

LIETUVOS KONSULATAS
100 East Bellevue Place
Chicago, Illinois.

Profesionalai, biznieriai, pramonininkai, kurie skelbiasi "Darbininke" tiktai verti skaitytojų paramos.

Juozas Kasinskas
Inc.
Laidotuvių Direktorius
Patarnavimas Dieną ir Naktį
602 Washington Blvd.
BALTIMORE, Md.
Telephone Plaza 8595
Limosinai dėl visokių reikalų.

★ ★

Aplankykite Savo Tėvynę Lietuvą

Važiuokite Su Darbininko Ekskursijomis

GEGUŽĖS-MAY 13, North German Lloyd, laivu EUROPA.

GEGUŽĖS-MAY 31 d. Švedų Amerikos laivu "GRIPSHOLM" iš New Yorbo be persėdimo į Klaipėdą.

BIRŽELIO-JUNE 22, Holland-America linijos laivu STATENDAM, per Rotterdamą.

LIEPOS-JULY 1, Švedų Amerikos laivu GRIPSHOLM.

LIEPOS-JULY 13, Holland-America linijos laivu STATENDAM.

Manantieji vykti į Lietuvą, nelaukite ilgai — pradėkite ruoštis kelionei dabar. Ypač Lietuvos piliečiai turėtų iš anksto rūpintis kelionės reikalais, nes jiems reikalinga atlikti daug formalumų: kaip tai: išgauti reentry permit (grįžimo dokumentai), Lietuvos pasas, išpildyti Income taxai ir t. t. "Darbininko" Laivakorčių Agentūra parūpins savo keleiviams visus reikalingus dokumentus dovanai. Prašome užsisakyti vietas dabar. Kurie iš anksto padaro rezervacijas tie gauna laive geresnius kambarius už tą pačią kainą.

"Darbininko" Laivakorčių Skyriaus vedėjas yra A. Peldžius, kuris yra patyręs šioje biznio srityje per daugelį metų. Visais kelionės reikalais kreipkitės:

"Darbininko" Laivakorčių Agentūra
366 W. Broadway So. Boston, Mass.
Tel. SOU 2680

★ ★

Draugijų Valdybų Adresai

LIETUVOS DUKTERŲ DR-JOS PO GLOBA MOTINOS ŠVČ.

Pirmininkė — Eva Marksienė, 625 E. 8th St., So. Boston, Mass. Tel. So. Boston 1298
Vice-Pirm. — F. Zaletskienė, 564 E. Broadway, So. Boston, Mass.
Prot. Rašt. — Ona Ivaškienė, 440 E. Sixth St., So. Boston, Mass.
Fin. Rašt. — Marijona Markoniutė, 4115 Washington St., Roslindale, Tel. Parkway 0558-W
Iždininkė — Ona Staniuliūtė, 105 West 6th St., So. Boston, Mass.
Tvarkdarė — Ona Mizgirdienė, 1512 Columbia Rd., So. Boston.
Kasos Gl.—Marijona Aukštikalnienė, 111 H St., So. Boston, Mass.
Draugija savo susirinkimus laiko kas antrą utarninką mėnesio, 7:30 val. vakare, pobažnytinėj svetainėj.
Visais draugijos reikalais kreipkitės pas protokolų raštininkę.

ŠV. JONO EV. BL. PAŠALPINĖS DRAUGIJOS VALDYBA

Pirmininkas, Juozas Švagždys, 601 6th St., So. Boston, Mass.
Vice-Pirm. Albinas P. Neviera, 16 Winfield St., So. Boston, Mass.
Prot. Rašt. Jonas Glineckis, 5 Thomas Pk., So. Boston, Mass.
Fin. Rašt. Aleksandras Ivaška, 440 E. Sixth St., So. Boston, Mass.
Maršalka, Jonas Zaikis, 7 Winfield St., So. Boston, Mass.
Iždininkas, Andrius Zaleskas, 702 Fifth St., So. Boston, Mass.
Draugija laiko susirinkimus kas trečią nedėldienį kiekvieno mėnesio, 2 val. po pietų, Parapijos salėj, 492 E. 7th St., So. Boston, Mass.

VIETINĖS ŽINIOS

DARBININKAI-ĖS

Sekmadienį, bal. 30, š. m., L. D. S. 1-mos kuopos nariai buvo užprašę šv. mišias, Šv. Petro liet. par. bažnyčioje, 8:30 val. ryte, kurias atnašavo garbingas mūsų organizacijos ir išeivijos veteranas kun. K. Urbonavičius.

Ankstyvas balandžio paskutiniosios rytas, po ištisos eilės šaltųjų dienų, pranašavo gražią pavasario dienelę, todėl ir mūsų LDS nariai dėl įvairių priežasčių nevisi dalyvavo bendroje eisenoje. Bet priežodis sako: "ne kiekybėje galybė, bet kokybėje". Susirikiavę darbininkai ir darbininkės, jau po ilgos eilės metų panašaus "in corpore" žygiavimo įmaršavo į bažnyčią drausmingoje eisenoje. Čia nebuvo atstovai žiauriojo karo, bet juodojo darbo asmens. Darbas, pirmaisiais amžiais buvęs paniekintas su jo darbininkai, dabartiniu gi laiku įrodo pasauliui, kad jis (darbas) yra galingiausia pajėga. Tik vieną turi prisiminti darbo atstovai, kad jų kelias turi būti kaišytas religinėmis gairėmis. Nes gyvenimas įrodė, kad vadai, kurie siekė darbininkus atstovauti, būdami patys bedieviai, pagavę vadžias, paliko darbininkus dar didesniame skurde.

Skambutis. Prie altoriaus žengia mūsų garbingasis senelis. Jo ranka nejučiomis nusviro ant jaunojo jo tarno ir atsirėmė... Mūsų eilėse matosi ir-gi jau žilgalviai bei viduramžiai darbininkai-ės. Mums lig simbolis anos atramos, primena, kad ateis laikas, kada ir mus turės paremti jaunieji darbininkai-ės, kurių šiandien mūsų eilėse dar nesimato.

Pirmieji kunigo įžanginės maldos žodžiai prie altoriaus: Aš prisiartinsiu prie Dievo altoriaus, — prie Dievo, kuris linksmina mano jaunystę.

Pasviro darbininkų-kių eilės altoriaus link. Tartum po audros pasvirę medžių viršūnės, rodo savo nuolankų širdingumą savo organizacijos Globėjui Šv. Juozapui, kurie šia proga ir susirinko pasimelsti, ir prašo jo tarpininkavimo prie Aukščiausiojo, ir per tarno lūpas, kuris atsako į pirmuosius kunigo ištartus maldos žodžius: Teisk mane, Dieve, ir gink mano bylą nuo nešventos giminės: gelbėk mane nuo neteisaus ir klastingo žmogaus.

Susikaupė darbininkų-ių eilės maldai ne vien šioje bažnyčioje, bet visur, kur tik organizuoti darbininkai pasirinko savo globėjumi Šv. Juozapą.

Dar valandėlė..., ir dvasiškoji puota. Čia darbininkai-ės prisiartino prie bendro Dievo Stalo ir susijungė su Aukščiausiojo esybe. Jų mintys nukrypo prie žodžių — Nes Tu, o Dieve — mano stiprybė...

Kiek čia gilių minčių?! — Jų neišreikš nė joks plunksnos valdytojas, nes tuomet jis (darbininkas-ė) yra Aukščiausiojo garbės svečiu. Darbininko-ės lūpos šnabžda jo širdies diktuojamą maldą: Nepražūdyk, Dieve, mano sielos su bedieviais..., kurių rankose yra neteisybių... Mano koja stovi ant tiesaus kelio; aš šlovinu Tave, Viešpatie...

Pamokslo laike tarp kitų gražių ir turiningų minčių pamokslininkas pagiria darbininku-es, kad jie savo organizacijos dėka išleidžia ir palaiko stipriausiąjį kovos ginklą su netikinčiais ir darbo reikalų gynėją — laikraštį "Darbininką".

Pamokslininko paskutinieji žodžiai buvo: Melskitės, kad Šv. Juozapas būtų visuomet jūsų reikalų užtarytojas...

Kada darbininkai-ės skirstėsi, pas juos virė pakilus ūpas — maldai ir darbui. *Rap.*

Vajus Dar Tęsis Ilgiau

L. R. Katalikų Pašalpinė Saldžiausios Širdies Viešpaties Jėzaus draugija per pereitus tris mėnesius davė jaunimui nuo 16 iki 30 m. palengvinimą prisirašyti prie šios draugijos be įstojimo mokesties. Šie nauji nariai tik turi užsimokėti mėnesines mokestis vyrai po 50c., o moterys po 25c. Šie nauji nariai gaus tą pačią pašalpą ir pomirtinę kaip ir visi seni nariai. Taipgi palengvinimas buvo duotas nuo 30 iki 45 metų — jie yra priimami už pusę įstojimo.

Daugelis naujų narių prisirašė prie šios draugijos per pereitus 3 mėnesius ir ši draugija dar nutarė vajų pratęsti ir toliau, būtent per tris mėnesius: Balandį, gegužį ir birželį, kad davus progos prisirašyti tiems, asmenims, kurie dar neturėjo progos ateiti į šios draugijos susirinkimus.

Per tuos tris mėnesius jauni ir seni galite prie mūsų draugijos prisirašyti su virš paminėtais palengvinimais. Nauji nariai gali įstoti į šią draugiją jos susirinkimuose, kurie yra laikomi kas antrą pirmadienį kiekvieno mėnesio, 7:30 val. vakare, pobažnytinėje salėje, W. 5th St., So. Boston, Mass. *Valdyba.*

SVARBUS SUSIRINKIMAS

Penktadienį, gegužės 5 d., 7:30 val. vakare "Darbininko" salėje, 330 "E" St., So. Bostone, yra šaukiamas svarbus Lietuvos Vyčių 17-tos kuopos įvykusių "Darbininko" Intertypos fondui šokių įvairių komisijų ir darbininkų susirinkimas. Šiame susirinkime bus išduotas raportas iš minėtų šokių. Taip-gi dar primenu, kad kurie dar nesate atsiskaitę už paimtus bilietus, prašome šiame susirinkime atsiskaityti.

Pr. Razvadauskas, Šokių Rengimo kom. pirm.

"Darbininko" Metinis Piknikas

Šįmet "Darbininko" metinis piknikas įvyks Rugp-August 6 d., Kęstučio parke, E. Dedham, Mass. Taigi, prašo, kad gerb. draugijų ir klubų tą dieną piknikų nerengti, bet organizuotis į metinį "Darbininko" pikniką.

ŽINUTĖS

Popiežius Pijus XII trečią kartu, kalbėdamas pasauliui apie ramybę ir taiką, paskelbė šį geužės mėnesį Maldos Mėnesiu. Jo šventenybė prašo viso pasaulio melstis ir prašyti taikos, ypatingai bėgy Marijos mėnesio. Ragina visus tėvus, kad jie savo mažyčius vestųsi, nešdami gėles prie Marijos altorių ir visi kviestųsi Mariją už tarpininkę bei taikintoją. Taikos Karalienė, melskis už mus.

Bostono diecezijoje metinė Marijos Diena yra paskirta geg. 13-tą. J. E. Kardinolas ragina, kad visose diecezijos bažnyčiose būtų tą rytą šv. mišios ir generalė parapijiečių komunija.

Šv. Petro (South Bostono) lietuvių par. bažnyčioje Marijos metinėje dienoje, 7:30 val. ryte, vaikeliai priims savo Pirmą Šv. Komuniją. 10:30 val. J. Eks. Vyskupas W. A. Rice, S. J., suteiks Sutvirtinimo Sakramentą. Vietiniai kunigai prašo visų žmonių, kurie tik gali, priimti šv. Komuniją, toje trejopai brangioje dienoje Popiežiaus ir mūsų vaikučių intencijoms.

Rytojaus dieną švęsime Motinų Dieną. Tą dieną visa parapija galės priimti Švenčiausį Sakramentą Popiežiaus ir Motinų intencijoms.

Šv. Petro par. bažnyčioje gegužinės pamaldos atsibus pirmadienį, antradienį ir ketvirtadienį, rytais; kitomis dienomis vakarais.

Bal. 26 d. staiga mirė Juozapas Lengvinas, 58 metų amž., gyv. 286 W. 4th St., So. Bostone. Jis praėjo iš Kretingos. Amerikoje pragyveno 35 metus. Tapo palaidotas iš šv. Petro par. bažnyčios, bal. 29 d., 9 val. ryte, Šv. Benedikto kapuose.

Bal. 28 d., mirė, savo namuose, 5 Stillman St., Bostone, Marijona Markevičienė, 57 metų amž. Paėjo iš Valkininkų. Amerikoje pragyveno 36 metus. Paliko sūnų ir dvi dukteri. Palaidota iš Šv. Petro par. bažnyčios, bal. 30 d., 1 val. pp., Šv. Mykolo kapuose. Geg. 1 d., įvyko už ją iškilmingos pamaldos.

Bal. 30 d., tapo pakrikštyta Brenda - Maria dukrelė Juozapo Marijonos (Žareikaitės) Švagždžių. Kūmai buvo Juozapas Urnikis ir Rūta Morisaitė.

Tuo pat laiku tapo pakrikštyta duktė Povilo - Marės (Česnulevičiūtės) Jankauskų vardais Nancy - Ona. Kūmais buvo Jonas Varnas ir Juzefina Long.

Artistas R. Juška rūpinasi Mėgėjų Programa, įvykstančia parapijos išvažiavimas, birž. 18 d. Jis penktadienio vakarais moko savanorius, salėje 492 E. 7th St. Bal. 30 d. jis lankėsi Norwoodo Mėgėjų programoje. Ten išdalino registracijos lapelius ir užkvietė mėgėjus dalyvauti South Bostono lietuvių parapijos Mėgėjų programoje. Jis ten pagarsino, kad toje programoje, pasižymėjusiems bus suteikiamos taurės, kurių vieną gražiausių paaukoja — ponai Zaletskai, graboriai.

Atkartojimas "Stebuklingos Radastos" gerai pavyko. Žmonių atsilankė nemažai. Jaunimas vaidino gražiai. Seselėms mokytojoms ir našlaitynui bus pinigiška ir moralė parama.

Geg. 7 d., 7:30 val. vakare, bažnytinėje salėje, W. 5th St., subrendęs jaunimas suvaidins, kun. K. Jenkaus pagamintą ir jo vadovybėje klasišką veikalą "Klaidų Pinklėse". Teatrus mylinti žmonės turės progos pasinaudoti.

Adv. Jonas Grigalius, turįs ofisą 598 E. Broadway, jaunas advokatas, bet jau spėjo pasižymėti bylų vedime.

Bostono miesto mayoras Tobin rekomendavo adv. Grigalių savo giminaičiui John W. Tobin'ui, kad jį gintų civilėje byloje, aukštesniame teisme.

Skundėjas reikalavo iš John W. Tobin $20,000 už susižeidimą.

Vaikai laipioję ant pastatų, pastatytų prie Tobin namo, ir belaipiodami susižeidė.

Teismo prisaikintieji teisėjai klausėsi liudininkų ir abiejų pusių advokatų kalbų per 4 dienas.

Prisaikintieji teisėjai išsprendė bylą Tobino naudai, bal. 27 d. š. m., kurį gynė adv. Grigalius.

Lietuviai "Pasižymi"

Šiomis dienomis So. Bostono teisme įvyko lietuvių byla. Policija kaltino vieną lietuvį realestatininką B-tį, kad jis girtas važiavęs automobiliu. Sakoma, kad p. B. prieš važiavimą buvęs policijos įspėtas. Bet jis nepaklausęs. Kada buvo areštuotas, tai jis pareiškęs, kad automobilių vairavęs kitas jaunas vaikinas. Teisėjas įžiūrėjęs, kad kaltinamas bando išsisukti melu. Byla buvo atidėta savaitei. Teismo dienoje teisėjas nubaudė realestatininką B. ir jo "pagelbininką" K. stambiomis piniginėmis sumomis ir kalėjimu, bet nuo kalėjimo atleido per du metu. Gera pamoka, kad teisingumu toliau važiuojama.

Svarbus Lietuvių Dienos Reikale So. Bostono Kolonijos Susirinkimas

Ketvirtadienį, gegužės 4 d., 7:30 val. vakare, "Darbininko" salėje, 330 "E" St. įvyks svarbus veikėjų susirinkimas Lietuvių Dienos reikale, kuri įvyks Liepos 4 d., Marianapolio Kolegijos Parke, Thompson, Conn. Į šį susirinkimą yra kviečiami visi tie, kurie tik prijaučia "Darbininkui" ir Marianapolio Lietuvių Kolegijai ir nori, kad Lietuvių Diena puikiai pavyktų. Pasitikime, kad šis susirinkimas bus gausus kaip suaugusiais, taip ir jaunimu. Šiame susirinkime bus sudaryta įvairios komisijos ir pasitarta, kaip sekmingiau suruošus Lietuvių Dieną.

Laukiame skaitlingai atsilankančių.

ADV. A. J. JANKAUSKAS,
L. R. K. Federacijos 3-čio sk. pirmininkas

STASYS GRIGANAVIČIUS,
LDS 1-mos kuopos pirmininkas

ELZBIETA NANARTAVIČIENĖ,
Marijonų Kolegijos Rėm. sk. pirmininkė

ANTANAS PELDŽIUS,
"Darbininko" Administratorius.

LANKĖSI

Pereitą penktadienį 'Darbininko' redakcijoj lankėsi L. Vyčių organizacijos įsteigėjas ir Garbės narys p. Mykolas Norkūnas, kuris šiomis dienomis mini savo 70 m. amžiaus sukaktį.

p. Mykolas Norkūnas kiek laiko atgal buvo susirgęs ir gulėjęs Pondville ligoninėje, kur jam padaryta operacija. Operaciją darant paaiškėjo, kad tokios operacijos nereikėję daryti, nes gydytojai neradę to, ko ieškoję. Bet p. Norkūnas pergyveno sunkią operaciją, ir dabar yra sveikas. Jeigu tik gyvenimo aplinkybės būtų kitokios, kad jam nereikėtų rūpintis pragyvenimu, tai jis būtų visai sveikas.

Tas didelis jaunimo budintojas, katalikiškos spaudos rėmėjas, p. M. Norkūnas ir dabar daug sielojasi Vyčiais ir mūsų spauda. Jis ruošiasi vykti į New Yorko valstybę pas gimines, ir kur bus galima, organizuoti L. Vyčių kuopas ir platinti spaudą.

Iš So. Bostono p. Norkūnas vyko į L. Vyčių apskričio suvažiavimą, kuris įvyko Worcester, Mass.

Pirmadienį, geg. 1 d., grįždamas iš Worcesterio į namus buvo sustojęs Bostone, ir atsilankęs į "Darbininką" pareiškė, kad Vyčių apskričio suvažiavimas buvęs panašus į didelį seimą. Dalyvavo daug jaunimo ir visi rimtai svarstė organizacijos reikalus.

Bostono Miesto Taryba su mayoro Maurice Tobin pritarimu nutarė pavadinti skersgatvį D gatvės ir Old Colony Boulevard vardu "Stephen Darius Square" pagerbimui mūsų didvyrio, kuris paaukavo savo gyvybę keldamas lietuvių vardą.

Pagerbimas panašiu būdu pirmutinio lietuvio šiame mieste įvyko pasidarbavus Stepono Dariaus Posto, Amerikos Legijono Posto pasidarbavimu.

Girdėti, kad Stepono Dariaus Postas ruošiasi iškilmingai pašventinti Stephen Darius Square gegužės mėn. 28 d. Iškilmėse dalyvauti būsiančios kviestos visos lietuvių organizacijos ir vietinės veteranų organizacijos. JJR.

DAKTARAI

Lietuvis Dantistas
A. L. Kapočius
251 W. BROADWAY,
So. Boston, Mass.
TEL. SOU Boston 2660
Ofiso valandos nuo 9 iki 12, nuo 1:30 iki 6 ir nuo 6:30 iki 9 v. v
Seredomis nuo 9 iki 12 val. dieną
Subatomis nuo 9 iki 6 val. vakare
Nedėliomis nuo 9 iki 12 val. dieną
(pagal sutartį)

Tel. TROwbridge 6330.
John Repshis, M. D.
(REPŠYS)
Lietuvis Gydytojas
278 HARVARD STREET,
Kampas Inman arti Central Sq.,
Cambridge, Mass.
Ofiso Valandos: 2 — 4 ir 6 — 8.

ĮVAIRŪS SKELBIMAI

Lietuvis Plumberis
C. J. KUCINSKAS (KAY)
Nelauk vasaros — taisyk dabar, kol kainos yra žemos.
Atlieku visus plumberio darbus greitai ir pigiai. Gas ir steam.
322 Dorchester St.,
SO. BOSTON, MASS.
Namų tel. SOU 0346
Shapos adresas — 193 Broadway.

GELBĖK SAVO PLAUKUS

KODĖL PLAUKAI KRINTA?
Kaip panaikinti pleiskanas ir kaip apsisaugoti nuo nuplikimo?
Prisiųskit vardą ir adresą, mes prisiųsime daugiau informacijų.
ALEXANDER'S CO.
412 W. BROADWAY,
SO BOSTON, MASS.

VALGOMŲJŲ DAIKTŲ KRAUTUVĖS

Pirkti pas biznierius mėsą, vaisius, daržoves ir kitokius daiktus, kurie skelbiasi "Darbininke" apsimoka, nes jie parduoda šviežius produktus ir maloniai patarnauja. Nuėję į bilę kurią krautuvę pasakykite, kad jų skelbimą matėte "Darbininke".

Povilas Bushmanas
48 CRESCENT AVENUE,
Telephone COLumbia 6702
29 SAVIN HILL AVENUE,
DORCHESTER, MASS.

Perkins Market
P. Baltrušiūnas ir p. Klinga, Sav.
753 Broadway, Tel. SOU 3120
SO. BOSTON, MASS.

K. Šidlauskas
918 E. BROADWAY,
Tel. SOUth Boston 9367
Pristatau ICE CREAMĄ ir užkandžius piknikams ir visokiems parengimams.

Profesionalai, biznieriai, pramoninkai, kurie skelbiasi "Darbininke" tikrai verti skaitytojų paramos.
Visi skelbkitės "Darbininke".

Įsigykite
PILIETYBĖS KATEKIZMĄ
Pamokinantis Apie Amerikos Piliečio Teises ir Priedermes
Jei ruošiesi gauti Pilietybės Popierius, tai ši knygelė daug jums padės, nes joje randasi daug Klausimų ir Atsakymų anglų ir lietuvių kalboje.
Kaina Tik 25c.
Siųskite užsakymus:
"DARBININKAS"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

GRABORIAI

S. Barasevičius Ir Sūnus
SENIAUSIAS ŠIOS VALSTYBĖS LIETUVIŲ GRABORIUS ir BALSAMUOTOJAS
Turi Notaro Teises
254 W. Broadway,
SO. BOSTON, MASS.
Tel. SOU Boston 2590
Gyven. vieta: 838 Dorchester Ave.
Tel. COLumbia 2537.

Joseph W. Casper
(Kasperas)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS Ir BALSAMUOTOJAS
NOTARY PUBLIC
502 East Broadway,
So. Boston, Mass.
Patarnavimas Dieną ir Naktį.
Residence: 198 M St., So. Boston
Tel. SOU Boston 1437
Tel. SOU Boston 3960.

ZALETSKAS
Funeral Home
564 E. Broadway
So. Boston, Mass.
D. A. Zaletskas F. E. Zaletskas
Graboriai ir Balsamuotojai
Patarnavimas dieną ir naktį
Koplyčia šermenims dykai
NOTARY PUBLIC
Tel. SOU Boston 0815
Tel. SOU Boston 2609

Edw. V. Warabow
(WRUBLIAUSKAS)
LIETUVIS GRABORIUS Ir BALSAMUOTOJAS
1156 Washington St.,
NORWOOD, MASS.
Tel. Norwood 1503
Brocktono Office:
24 Field St.
Tel. Brockton 2005

ĮVAIRŪS SKELBIMAI

Juozas M. Dilis
Laikrodininkas
Parduodu įvairiausios rūšies auksinius ir sidabrinius daiktus
Taipgi ir pataisau.
366 WEST BROADWAY
So. Boston, Mass.

Peter P. Plevack
(PLEVOKAS)
Septyniais būdais stogų dengėjas.
Sodewall, Stut Metal Work
Namus Modernizuoja. Mokestis su 3—6—9—12 mėnesių išsimokėjimu
TURI 25 METŲ PATYRIMĄ
Taiso ir stato kaminus.
Geras Darbas — Kainos Žemos
324 E St., So. Boston.
TEL. SOU 1452
Apskaitliavimai ir patarimai dykai

Pechell Shoe Store
JUOZAS PEČIULIS, Savininkas
447 Broadway, So. Boston
Parduodu Overglobe ir kitų išdir byščių čeverykus: vyrams moterims ir vaikams

Peter's Boston St. Garage ir Gasoline Station
119 Boston St.,
DORCHESTER
Shop Tel. Gen. 9296
Namų — Col. 9057
Vietos 75 karams, taisome maliavojame ir alyvuojam automobilius ir trokus
Peter Pilvinis, Sav

Queen Ann Laundry, Inc.
7—9 Ellery St.,
So. Boston, Mass.
Tel. SOU 2939
Jei norite, kad Jūsų drabužiai būtų švariai išplauti, paveskite šį darbą mums.

1939 Nauji Nash Automobiliai
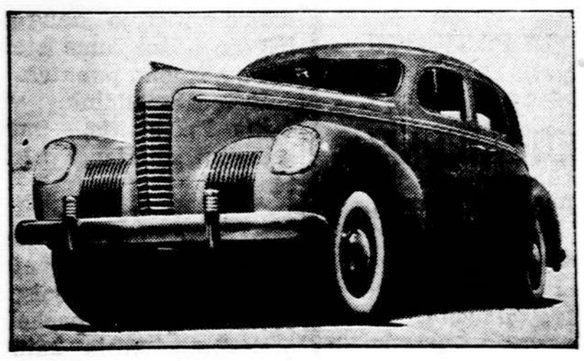
NASH automobiliai yra įrengti moderniškiausiai. Jie turi air conditioned — žiemą šilta — vasarą vėsu. Taipgi juose yra įrengta lova, kurioje gali miegoti kaip namie. Jis yra ruimingas, didesnis už kitus karus, kurie parsiduoda už aukštesnę kainą. Jis yra pilno dydžio už nebrangią kainą. Pašaukite mus pademonstruoti ir patys pabandykite jį padraivinti — pavairuoti. Automobilio kaina pristatyto prie jūsų durų $839.00 ir aukščiau. Kreipkitės pas savininką — PETRĄ PILVINĮ. Garadžiaus atdaras dieną ir naktį.
Boston Street Garage
119 Boston St., Dorchester, Mass.
TEL. GEN 9296

Žinios Iš Lietuvos

Mirė Kilnus Vyras

Pilviškiai. — Kovo 3 d. Pasausių kopyčios kapuose iškilmingai palaidotas A. a. Motiejus Vosylius.

Motiejus Vosylius gimė 1869 m. Pasausių km., Pilviškių parapijoj. Buvo knygnešys. Daugelio organizacijų steigėjas, Katalikiškos spaudos ir draugijų rėmėjas gausiomis aukomis.

Palanga

Be Klaipėdos

Palanga — Šventosios apylinkės glaudžiai buvo susisiejusios su Klaipėda. Abu kraštai intensyviai keitėsi gaminiais ir prekėmis. Iš Klaipėdos 4 — 6 sunkvežimiai kasdien vežiojo prekes. Klaipėdiškiai ūkininkai su žuvimis, su pienu buvo nuolatiniai lankytojai. Iš čia gaudavo kuro, pašaro, statybinės medžiagos ir tt. Vasarą Palanga Klaipėdai buvo, kaip ir priemiestis. Kas valandą autobusai lakino vasarotojus įvairiausiais reikalais. Klaipėdos gydytojai, ligoninės, geresnieji amatininkai palangiškius gyventojus turėjo nuolatiniais klijentais. Į Klaipėdą važinėjosi visa eilė tarnautojų ir moksleivių. Ir visi šie ryšiai staiga nutrūko.

Apie 100 šeimynų pabėgėlių susiglaudę Palangoje ekonominį gyvenimą čia dar paaštrino. Nuotaika gerokai prislėgta. Sąryšyje su neramumais iš užsienio, labai sugyvėjo ginklų vajaus akcija. Vyrai rašosi į ginkluotąsias organizacijas.

Vilkaviškis

Statys Tris Naujus Tiltus

Vilkaviškio apskr. savivaldybė šiais metais yra užsibrėžusi pastatyti tris naujus tiltus. Jie bus statomi šiose vietose: 1) Stanaičių kaime, Kybartų vl., per Širvintą, gelžbetoninis, 2) M. Būdežerių k-me, Vilkaviškio vl., per Vembrės upę, taip pat gelžbetoninis ir 3) Alksnėnų k-me, Vilkaviškio vl., per Alksnės upelį, medinis. Šiems tiltams pastatyti jau paskelbtos varžytinės.

Kada Lietuvoje Atsirado Vargonai

Vargonus žinojo jau senovės graikai ir romėnai. Iš jų šį muzikos instrumentą pasisavino Vakarų Europos tautos. Iš pradžių vargonai buvo pasaulinės muzikos instrumentas, užtinkamas tiktai didžiūnų rūmuose. Dėl didelio tonų gilumo ir rimtumo, juos savo laiku pradėjo vartoti ir bažnyčiose. Tur būt, žinome, kad senovėje pamaldų metu muzika būdavo būtinas dalykas. Šventyklose grodavo įvairiais styginiais ir pučiamaisiais instrumentais. Įsigalėjęs krikščionybei, buvo bandoma išsiversti be muzikos, nes į ją kai kurie žiūrėjo kaip į pagonybės ženklą. Tačiau įpratę prie muzikos, žmonės nesutiko melstis be jos. Kad muzika kuo mažiausiai primintų pagonybę, krikščionys į bažnyčią pradėjo nebeįsileisti bet kurių muzikos instrumentų, tik vargonus. Tuo būdu vargonai tapo grynai religinės muzikos instrumentu ir paplito taip plačiai, kad be jų šiandien nėra jau beveik nė vienos bažnyčios.

Tikrų žinių nėra. Senuose raštuose randame tik tiek, kad 1408 m. kryžiuočių ordino magistras Ulrikas von Jungingenas dovanojo kilnojamus vargonus Vytauto Didžiojo žmonai kunigaikštienei Onai. Spėjama, kad tie vargonai buvo patys pirmieji, kurie mūsų krašte atsirado. Netrukus Lietuvoje buvo įvesta krikščionybė. Vytautas ir Jogaila visur pradėjo statyti bažnyčias. Kartu su kitais reikalingais daiktais bažnyčios buvo aprūpintos ir vargonais. Deja, tų pačių pirmųjų nė vieneri neišliko ligi mūsų laikų. Iš karto vargonai buvo didelė retenybė ir žadindavo didelį visų dėmesį. Bet laikui slenkant, jie virto kasdieniniu daiktu.

Vilnijos vaizdai. Vilniaus krašto lietuviai moksleiviai, vasaros atostogų metu, padeda savo tėveliams dirbti laukų darbus, kartu stiprindami ir savo sveikatą gamtos prieglobsty.

Mūsų krašte pačiais didžiausiais vargonais buvo laikomi Kretingos vienuolyno vargonai. Yra žinių, kad juos vienuolynai padovanojo grafas Jonas Karolius Katkevičius 1619 m., užmokėjęs už juos apie 17,000 florinų (tais laikais buvo labai dideli pinigai). Jie tada buvo ir moderniškiausi, nors turėjo medines dūdas. 1925 m. šie vargonai buvo atremontuoti ir neteko pirmykštės savo išvaizdos. Dabartiniu metu patys didžiausi vargonai yra Kauno bazilikos vargonai. Jie turi 63 balsus ir visą eilę techniškų įrengimų. Šiuos vargonus padirbo savamokslis vargonų meisteris J. Rudavičius 1882 m. Pačiais moderniškiausiais vargonais laikomi Kauno Jėzuitų bažnyčios vargonai, turį 33 balsus. Šiuo metu didelius bei moderniškus vargonus turi jau daugelis ir kitų mūsų krašto bažnyčių, nors jie, palyginti, tebėra vis dar labai brangus daiktas.

Jurbarkas

Kas Naujo Pasieny?

Pasienio policija, išėjusi iš Smalininkų, įsikūrė Pašvenčio kaime, mokykloj.

Pašventy skubiai reikia įsteigti pašto agentūrą; laikinai ji galėtų būti mokykloje; dabar jau į mokyklą įvestas telefonas ir veikia laikinasis pasikalbėjimo punktas. Pašvenčio kaime apsistojo daug pabėgėlių. Ten jiems įsteigtas maitinimo punktas.

Buvęs Smalininkų viršaitis Pečiulaitis, buvęs smogikų suimtas, paleistas.

— Dr. Neumanas, kaip Klaipėdos krašto prijungimo prie reicho komisaro pavaduotojas, paskelbė pranešimą, kuris kaip ir paaiškina, kodėl iš Klaipėdos krašto neišleidžiami darbininkai Lietuvos piliečiai, nors jie iš ten ir nori išvykti. Pirmiausiai nurodoma, kad nacionalsocialistinė vyriausybė Klaipėdos krašte numato statybos darbų. Tiems darbams bus panaudojamas kiekvienas Klaipėdos krašto gyventojas. Joks darbininkas neprivaląs rūpintis dėl savo darbo vietos. Esą neatsakinga, kad Klaipėdos krašto darbininkai ieško darbo Rytprūsiuose ir bendrai kitose reicho vietose. Klaipėdos miesto ir apskrities darbininkai norėdami ieškoti kitur darbo, turi gauti atatinkamų įstaigų leidimą.

Reikia pastebėti, kad atvykusieji iš Klaipėdos pasakoja, esą kai kurie darbininkai jau dirba prie atitinkamų karinių sustiprinimų. Tokius darbus gauna vokiečiai, o daugelis lietuvių neturi darbo ir negauna leidimo iš Klaipėdos išvykti.

Okupuotoje Lietuvoje

Ir Ministerija Neleidžia Nusipirkti Žemės

Salgonių sodžiaus (Dieveniškių valsčiaus) lietuviai gyventojai Tomas Buinauskas ir Juozas Česulis savo žemę pardavė ir bendrai nusipirko gabalą žemės Daubuciškių dvare. Pirkdami pasirašė laikinąją sutartį, pinigus sumokėjo ir toje žemėje buvo pasistatę trobesius. Kai atėjo laikas sudaryti formaliam pirkimo aktui reikėjo paprašyti Vilniaus vaivadijos įstaigos leidimo. Vaivadijos įstaiga jų prašymą išsprendė neigiamai. Lietuviai ūkininkai nusiuntė prašymą vidaus reikalų ministerijai, iš kur šiomis dienomis taip pat gauta neigiamas atsakymas. Ministerijos atsakyme pažymėta, kad trobesiai nuo tos žemės turėtų būti nuimti per penkerius metus.

Vadinasi, kai žmonės savo žemę pardavė, kliūčių nebuvo, dabar kai turi nusipirkti draudžia.

Ūkininkai Nepatenkinti Dėl Kelių Taisymo Paskirstymo

Kai kurios Alytaus apsk. seniūnijos savo ribose turi daug kelių, kuriuos seniau pati seniūnija taisydavo. Dabar kai kuriuose valsčiuose tai pakeista. Dabar ūkininkui tenka važiuoti kelių taisyti 8 — 12 km. į kitas seniūnijas. Jie sutinka taisyti kelio daug didesnes normas, kad tik nereikėtų važiuoti į svetimas seniūnijas. Ūkininkai, reiškia pageidavimą, kad šis reikalas būtų pertvarkytas.

Dieveniškiečiai Kreipėsi Į Vilniaus Arkivyskupą

Dieveniškių parapijos (Ašmenos apskr.) žmonių daugumą sudaro lietuviai. Iki šiol kiekvieną šventadienį jie savo bažnyčioje turėjo lietuviškus pamokslus ir galėdavo lietuviškai pagiedoti. Dabar jau daugiau kaip mėnesis laiko Dieveniškio bažnyčioje lietuviškų pamokslų jau nebėra. Klebonui kun. Januševičiui išvažiavus Kaunan, jo vietoje liko klebonauti pradžios mokyklų prefektas kun. Zamen. Jis lietuvių kalbos nemoka ir lietuviškų pamokslų nesako. Šiaip taip lietuviškai paskaito vien evangeliją.

Lietuviai parapijiečiai buvo nuėję pas kun. Zamen ir jam pareiškė, kad tuo atžvilgiu jiems daroma skriauda ir prašė kokiu nors būdu atitaisyti. Kun. Zamen į lietuvių pareiškimą nekreipė jokio dėmesio.

Ryšium su tuo šiomis dienomis Dieveniškio parapijos lietuviai kreipėsi su prašymu pas Vilniaus arkivyskupą R. Jalbžikovskį, kad jis kun. Zamen kuo greičiausiai pakeistų kitu kunigu, kuris galėtų jiems sakyti lietuviškus pamokslus.

Marcinkonys

Gardino apskr. Neatsižvelgė į rinkikų protestą. Šių metų vasario 10 dieną buvo Marcinkonių valsčiaus tarybos rinkimai. Juose dalyvavo apie 190 rinkikų — seniūnijų tarybininkų.

Rinkimų komisijos pirmininkas, valsčiaus valdybos sekretorius Pšanovskis paskaitė valsčiaus valdybos sustatytų kandidatų sąrašą. Lietuviai rinkikai tokių kandidatų rinkti nenorėjo ir pateikė savo atskirą kandidatų sąrašą. Komisijos pirmininkas jų sąrašą atmetė, reikalaudamas, kad vieno kandidato (kun. Butkevičiaus) būtų pažymėti tėvų vardai.

Lietuviai kuo greičiausiai paruošė kitą sąrašą, kuriame vietoj kun. Butkevičiaus buvo įtrauktas kitas kandidatas. Bet kai naująjį sąrašą įteikė, komisijos pirmininkas pasakė, kad jau vėlu ir lietuvių sąrašo nepriėmė ir pripažino, kad yra išrinkti valsčiaus sąrašo kandidatai.

Lietuviai rinkikai užprotestavo. Jie tą pačią dieną parašė apskrities storastai skundą, kur, remdamiesi savivaldybių įstatymu, prašė paskelbti naujus rinkimus. Skundą pasirašė apie 150 žmonių.

Dabar tenka sužinoti, kad šiomis dienomis gautas yra storastos atsakymas, kuriuo pranešta, kad į protestą neatsižvelgta.

Dėl šio sprendimo duota teisė apeliuoti Aukščiausiam Administracijos Tribunolui.

Palūšė

Kaltinėnų valsč., Švenčionių apskr. Pradėti tardymai dėl užimto parapijos namo. Kaip buvo rašyta "Aido" 39 (121) Nr., Palūšės miestelio valdinės mokyklos vedėjas M. Galatelis su "talka" be Palušės parapijos klebono, kaip šeimininko, žinios įsibriovė į buv. Švenčionių "Ryto" Draugijos perduotą parapijos reikalams namą, išmėtė parapijos ir ten gyvenančio vargoninko daiktus ir įsitaisė mokyklą.

Kadangi vėliau atvykusio namo šeimininko klebono kun. Prunskio protesto įsibrovėliai neklausė, tai kun. Prunskis, negalėdamas reaguoti jėga, apskundė juos prokurorui ir apskrities policijos viršininkui.

Ryšium su tuo balandžio 6 dieną buvo atvykęs į Palušę Kaltinėnų policijos komendantas Gšeškoviakas, kuris apklausė vietos kleboną kun. Prunskį, vargonininką A. Barauską ir mokyt. M. Galatelį. Be to, dar klausinėjo kai kuriuos kitus vietos gyventojus, ar iš tikrųjų tame name gyveno vargonininkas, kas tame name buvo daroma ir t. t. Mat, įsibriovėliai aiškinosi, kad jie iš to namo išmėtę tik buv. Švenčionių "Ryto" Draugijos daiktus, kurie buvę Kaltinėnų valsčiaus valdybos priežiūroje. Tuo tarpu iš antros pusės buvo aiškinama priešingai ir įrodyta, kad išmesti daiktai yra ne "Ryto", bet Palūšės parapijos ir vargoninko nuosavybė.

Vydžiai

Nenutautėję lietuviai yra pavyzdingesni. Vydžių valsčiuje daugumą gyventojų jau sudaro nutautėję lietuviai. Pavyzdžiui, nuo Vydžių į vakarus arčiau nuo miestelio žmonės daugiausia kalba gudiškai. Lietuviškai ir lenkiškai kalba tik kur ne-kur. Toliau į vakarus daugiau pasitaiko kalbančių lietuviškai. Bet lietuviškai kalba tik vyresnieji. Jaunimas jau nebemoka. Šių žmonių paklausus, kokios jie tautybės, jie ir nežino kas atsakyti... Dar toliau į vakarus daugumas žmonių vartoja vien lietuvių kalbą.

Bet jei ir visai šios apylinkės lietuviai nutautėtų, jų lietuviškas veidas vistiek pasiliks tas pats. Kad jie yra lietuviai, aiškiai sakys lietuviški vietų pavadinimai: Strilungiai, Sisiškė, Sielupis, Benešiai, Žvirbliškė, Pupiniai, Petriškė, Medinkė, Gudėnai, Užusienis, Bekeliai ir tt. Žmonių pavardės: Galinis, Šiaudinis, Taškūnas, Paukštė, Rėksnys ir kt.

Šioje apylinkėje dar mažai tėra viensėdžių. Daugiausia vis dideli sodžiai— kai kurie net 1 klm. ilgumo.

Visur matyti skurdas, stoka žemės. Vasaros metu laisvesni eina dirbti į dvarus (gauna per dieną 70 skatikų), arba išvažiuoja uždarbiauti į Latviją.

Pažymėtina, kad dar nenutautėję lietuviai žymiai geriau gyvena: jų ir ūkiai tvarkingesni, jie ir samdiniams daugiau atlygina, žodžiu, tautiškai susipratę lietuviai yra žymiai aukštesnės kultūros.

DYKAI BANDYMAS NUO REUMATIZMO

Mes turim puikų Metodą nuo Reumatizmo, kurį norim pasiųsime kožnam šio laikraščio skaitytojui, kuris tik pareikalaus. Jei kenčiate skausmą sąnariuose, jeigu jie sustingę, arba labai jaudinasi, jeigu turit kentėti kožnoje oro permainoj, štai jums proga išbandyti paprastą, kuris pagelbėjo šimtams.

Mes norim pasiųsim jums PILNĄ Pakelį, 7 dienoms DYKAI ĮSBANDYYMUI, ir jeigu norėsite naudoti daugiau, tą galėsit daryti už mažus kaštus. Mes kviečiame jus naudoti tą vaistą 7 dienas, DYKAI, mūsų kaštais. Pasiųsk savo vardą ir adresą siųdamas į

ROSSE PRODUCTS CO. Dept. X-9
2708 W. Farwell Ave. Chicago, Ill.

BROCKERT'S ALE

PADARYTAS IŠ LIETUVOS PARVEŽTŲ MIEŽIŲ

IŠ KRANO IR BUTELIUOSE!

Jei norite atsigerti skanaus alaus ar ale, kuris yra padarytas iš Lietuvos parvežtų miežių, atėję į tavernus ar restoranus prašykite BROCKERT'S. Paragavę BROCKERT'S — jo visuomet reikalausite.

Brockert's ALE

60 Ellsworth St.
Worcester, Mass.

Telefonas
Worcester, 5-4335

BOSTON BRANCH
1410 Columbia Rd.,
South Boston

PHONE
So. Boston
2271

Lietuvių Kalbos

GRAMATIKA

SKIRIAMA AMERIKIEČIAMS

Parašė

Kun. Dr. Jonas Starkus

Marianapolio Kolegijos Profesorius

Seniai lauktoji lietuvių kalbos gramatika jau atspausta. Ši gramatika skiriama ypatingai lietuviams amerikiečiams. Nauja gramatika pasižymi savo taisyklingumu, medžiagos pilnumu, aiškumu ir, kas svarbiausia, gražia tvarka. Viskas vadovėly taikinta mokslą einantiems padėti: vartota priegaidės ženklai, kad kirčiavimu ir balsių ilgumu būtų pažymėtas ištarimas. Žodžiu, tai tinkamiausias vadovėlis norintiems geriau pažinti lietuvių kalbą ypač tinkamas lietuvių parapijų mokykloms.

Knyga labai gražiai apdaryta. Kietais, patvariais viršeliais.

Kaina 1 doleris. (Siunčiant paštu $1.15).

Užsakymus siųskite:

DARBININKAS

366 West Broadway So. Boston, Mass.